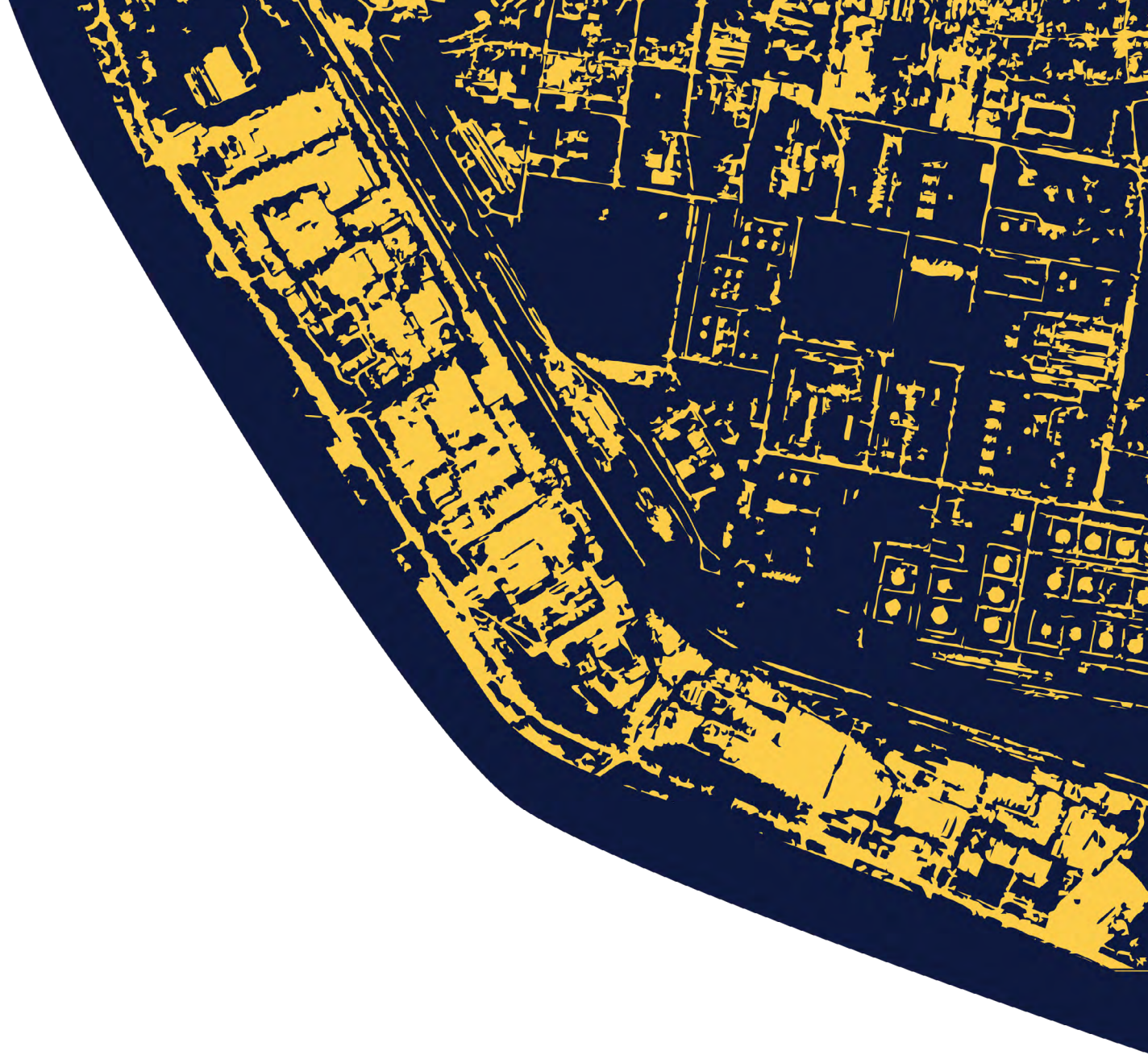

Знайти світло в темряві:

роль фондів громад в
Україні під час війни

Авторка: Ольга Бенц

Редакційна підтримка: Руперт Віддікомб

Дякуємо Дар'ї Рибальченко, Національна мережа розвитку локальної філантропії, та Ользі Нікольській, ICAP Єднання, за їхній внесок

Фінансування для цього звіту надано Фондом імені Роберта Боша

Назва цього звіту була нав'язана словами з [листа, надісланого іноземним прихильникам Фонду Боярської громади](#) в грудні 2022 року, написаного заступницею голови правління Фонду Марією Кириленко

Зміст

Передмова	1
Короткий огляд	3
скорочення та глосарій ключових термінів	5
1. Вступ: контекст та цілі	6
1.1. Чому ФГ важливі: стратегічний огляд	6
1.2. Методологія: висновки з даних та інтерв'ю	6
2. Визначення ФГ: українська перспектива	7
2.1. Розуміння ФГ: план для місцевого лідерства	7
2.2. Історія зростання: еволюція фондів громад в Україні	7
3. Організаційні моделі та управління: побудова стійких структур	9
3.1. Мобілізація місцевих ресурсів: рушійні сили ініціатив під керівництвом громади	9
3.2. Управління на робочому місці: інклюзивне та прозоре лідерство	10
4. Вплив під час війни: історії стійкості	11
4.1. Адаптація в умовах кризи: як ФГ реагують на виклики воєнного часу	11
4.2. Мобілізація громад: шляхи до стійкості	13
4.3. Розширення прав і можливостей громад: розбудова соціальної згуртованості в умовах переміщення	14
4.4. Визначення успіху: підходи до вимірювання впливу за участі громади	16
5. Виклики та можливості: шлях уперед	18
6. Роль мереж у розвитку – організації, що надають підтримку, як чинники, що сприяють розвитку екосистеми	19
6.1. Закладання підвалин: ранні зусилля з розбудови мережі та внесок ICAP Єднання	19
6.2. Зміцнення зв'язків: Філантропи	19

7. Рекомендації для донорів: посилення місцевих благодійних екосистем	20
7.1. Що працює: ключові відгуки від українських ФГ	20
7.2. Загальний профіль ідеальних партнерів із фінансування: погодження для отримання більшого впливу	21
7.3. Спеціалізована підтримка: моделі фінансування для сталого розвитку	21
8. Висновки та наступні кроки	23
8.1. Обґрунтування інвестицій в місцеве лідерство	23
8.2. Приведення глобальної солідарності у відповідність із місцевими реаліями	23
8.3. Наступні кроки: зміцнення екосистеми ФГ	24
Додаток 1: Визначення фонду громади	26
Додаток 2: Контекст, передумови та історія ФГ в Україні до початку повномасштабного вторгнення	27
Додаток 3: Операційна модель ФГ: набуті критерії та відповідний шлях організаційного розвитку	30
Додаток 4: Стислий огляд грантів ГФФГ, наданих українським ФГ із початку повномасштабного вторгнення	32
Додаток 5: Приклади місій та цінностей українських ФГ	48
Додаток 6: Джерела фінансування українських ФГ	49
Додаток 7: Відкритий лист до міжнародних донорів та неурядових організацій, які хочуть реально допомогти Україні	50
Додаток 8: Підхід ГФФГ до вибору та оцінювання партнерів	53
Додаток 9: Послуги, які пропонують Філантропи	54

Передмова

У перші ж дні після повномасштабного вторгнення росії в Україну в лютому 2022 року, у рамках ГФФГ ми надали низку надзвичайних грантів. Спочатку ми надавали підтримку переважно фондам громад (ФГ) у сусідній Румунії, які реагували на раптовий наплив біженців з України в країну. Ми вже співпрацювали з румунськими ФГ раніше, під час міграційної кризи 2015-2016 років, а потім під час пандемії COVID-19, і ми стали свідками надзвичайної здатності цих організацій мобілізувати як місцеві мережі, так і місцеві кошти для подолання раптових кризових ситуацій, і робити це зі співчуттям та турботою.

До російського вторгнення стосунки ГФФГ з українськими ФГ обмежувалися партнерством із кількома організаціями. Проте невдовзі ситуація змінилася. 18 березня 2022 року ми з Дар'єю Рибальченко з Філантропів уперше зустрілися онлайн. На той час, лише через три тижні після початку війни, ФГ уже відігравали ключову роль у мобілізації та розподіленні ресурсів, організації притулку та підтримки людей, які втікали зі сходу України.

Незабаром ми почали контактувати з ФГ безпосередньо й дізналися більше про роботу, яку вони виконують. Вражає те, що всі вони й надалі мобілізують місцеві ресурси, навіть в умовах війни, керуючись глибоким переконанням у важливості принципу «місцевої власності» у своїй роботі.

Ми також почали огляд фінансового ландшафту для пошуку потенційних міжнародних донорів, які могли б працювати безпосередньо з українськими організаціями. Наш досвід реагування на надзвичайні гуманітарні ситуації в інших країнах світу, де ми маємо партнерів з-поміж місцевих філантропів, навчив нас двох речей. По-перше, як і в Україні, місцеві актори, які працюють тривалий час і мають довіру, завжди реагують на ситуацію першими, вони здатні швидко зібрати та спрямовувати ресурси завдяки своїм мережам, близькості до своєї громади та обізнаності з їхніми потребами. По-друге, ці ж організації зазвичай швидко відсуваються на другий план або залишаються поза увагою на наступних етапах будь-якої масштабної гуманітарної акції, коли втручаються міжнародні актори та витісняють їх. Якщо місцеві суб'єкти й залучаються, то, як правило, у формі «субпідрядників», які потребують додаткової «спроможності», а не як цінні партнери, які мають інші важливі ресурси та досвід.

Війна в Україні викликала безпрецедентний потік громадської підтримки. У Великій Британії Комітет із надзвичайних ситуацій, який об'єднує найбільші британські благодійні організації, [за перші 11 місяців війни зібрав 400 мільйонів фунтів стерлінгів](#) (приблизно 487 360 000 доларів США). Як ГФФГ, ми були занепокоєні тим, чи дійдуть ці гроші до місцевих організацій, і якщо так, то в якому обсязі. Незважаючи на зобов'язання, взяті на себе у 2016 році донорами та міжнародними неурядовими організаціями щодо «локалізації» допомоги та забезпечення більшої частки прямого фінансування місцевих акторів, огляд допомоги Україні, [опублікований у липні 2024 року організацією «Refugees International»](#), свідчить про незначний прогрес у цьому напрямку: лише 0,07% від усіх мільйонів доларів, зібраних для України, були спрямовані українським організаціям.

З лютого 2022 року ГФФГ надав гранти 15 громадським благодійним організаціям в Україні на загальну суму понад 760 000 доларів США. Нам у цьому допомогли міжнародні донори, як-от Choose Love, GlobalGiving, Open Society Foundations та Фонд імені Роберта Боша. Декілька інших міжнародних акторів також визнали унікальну позицію ФГ, що дає їм змогу глибоко й далеко проникати у свої громади, надавати невеликі гранти та інші види підтримки місцевим групам, адаптуватися до постійних змін, які приносить війна, і водночас зосереджуватися на самому понятті громади як джерелі творчості, сили та надії.

Є ще багато історій, які необхідно розповісти про роль, яку відігравало громадянське суспільство України протягом війни, і ФГ є лише однією із частин цього процесу. Ми вирішили підготувати цей звіт, який Ольга Бенц написала з такою ретельністю та увагою до деталей, і який став можливим завдяки підтримці Фонду імені Роберта Боша, тому що він розповідає важливу та надихаючу історію надії та стійкості.

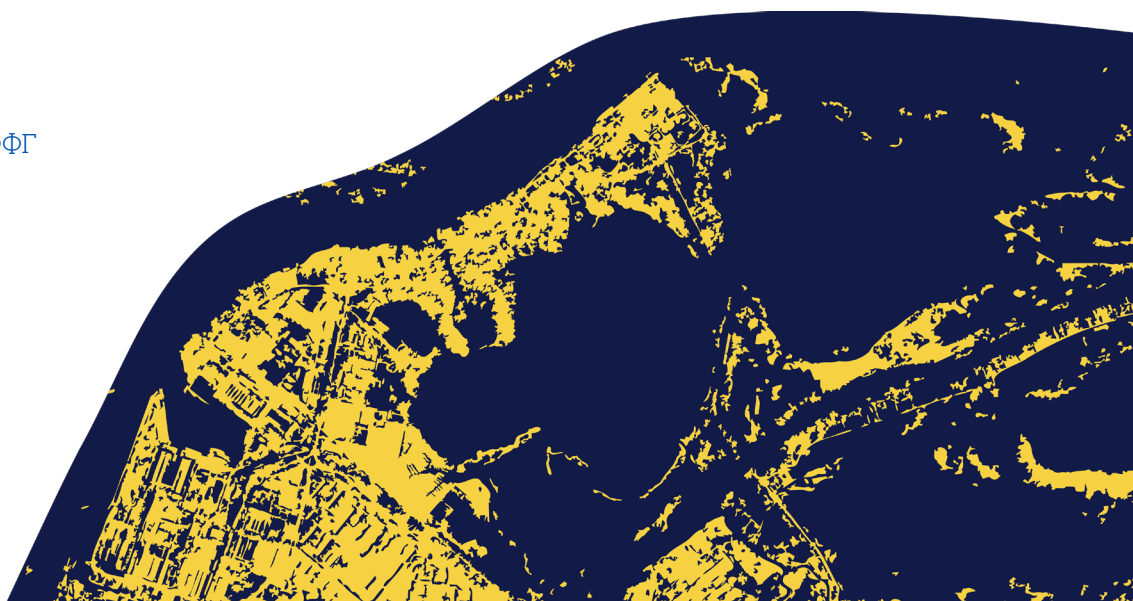
Цей звіт важливий ще й тому, що без нього громадськість, можливо, ніколи б не дізналася про складну і важливу роботу, яка постійно змінюється і яку ФГ в Україні виконують протягом останніх трьох років, яка розбудовує довіру, сприяє соціальній згуртованості та здійснюється з повагою і турботою, часто в умовах мізерного бюджету та практично повністю поза увагою основної системи допомоги. Ми вважаємо, що є уроки, які треба засвоїти більшій системі гуманітарної допомоги, яка занадто часто наполягає на первинності своїх ресурсів, свого механізму і свого світогляду, і яка не визнає вже наявні й надійні структури на місцях, не поважає їх та не працює з ними.

Ідея про те, що «можливий інший шлях» і що гуманітарна допомога та допомога для цілей розвитку має робити більше для того, щоб люди могли самі нести відповідальність за процеси свого розвитку, лежить в основі руху #ShiftThePower, дій окремих осіб, організацій та мереж, які ставлять людей і громади в центр уваги як акторів, дійових осіб, які приймають рішення та інвестують у процеси розвитку їхніх власних країн та суспільств.

Дженні Ходжсон
Виконавчий директор ГФФГ

Лютий 2025 року

Примітка. На момент публікації цього звіту Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в Україні отримало наказ призупинити свої проекти та фінансування на підставі всеохопної директиви Державного департаменту США. Це включає гуманітарні програми, ремонт критично важливих об'єктів інфраструктури, програми в галузі ЗМІ та боротьби з корупцією. Станом на лютий 2025 року фінансування п'яти українських ФГ було заморожено. За словами одного з адвокатів ФГ в Україні: «Ми всі зобов'язані диверсифікувати наші ресурси та придумати нові моделі фінансування, щоби більше ніколи не залежати від одного джерела доходу».

Короткий огляд

У цьому звіті досліджується ключова роль ФГ в Україні. У ньому простежується історія розвитку ФГ в Україні та описується його унікальна модель, яка ґрунтується на місцевій належності, незалежності та прозорості. Спираючись на дані, зібрані в межах грантової діяльності ГФФГ в Україні після повномасштабного вторгнення росії, звіт також описує спектр заходів реагування ФГ на кризу.

Він ілюструє, як українські ФГ продемонстрували неабияку стійкість і вплив під час війни, що триває, задовольняючи як нагальні гуманітарні потреби, так і сприяючи довгостроковому розвитку громад і соціальній згуртованості. До ключових особливостей належать:

- **Унікальна модель місцевої філантропії:** ФГ в Україні вирізняються територіальною спрямованістю, незалежністю від політичної чи релігійної належності, а також прозорістю діяльності. ФГ мобілізують місцеві ресурси для задоволення потреб громади, надають гранти та інші види підтримки громадським організаціям як стратегію сприяння місцевому лідерству та представництву.
- **Стойкість перед обличчям масових руйнувань у воєнний час:** ФГ адаптувалися до викликів воєнного часу, беручи участь у заходах із реагування на кризові ситуації, як-от надання гуманітарної допомоги, підтримання переміщеного населення та відновлення соціальної згуртованості. Їхні зусилля зміцнили довіру, соціальну єдність та стійкість громади, незважаючи на постійні негаразди.
- **Стратегічна роль у зміцненні соціальної згуртованості та розбудові миру:** підтримуючи низові ініціативи та сприяючи формуванню інклюзивної, плюралістичної ідентичності громад, ФГ роблять значний внесок у соціальну згуртованість і зміцнення миру. Їхня діяльність спрямована на подолання психосоціальних наслідків війни, заохочення місцевого волонтерства та сприяння стійкому забезпеченню засобів до існування.

Хоча вони продемонстрували ключові сильні сторони, дослідження також підкреслює той факт, що ФГ також наражалися і продовжують наражатися на численні проблеми. Окрім щоденного впливу самої війни на громади, інші виклики включають скорочення місцевих благодійних ресурсів, значну залежність від ключових лідерів, а також зростаюче відчуття виснаження та вигорання серед персоналу ФГ після

трьох років війни. Фінансування з боку зовнішніх донорів (зокрема, ресурси, зібрані в усьому світі через великі міжнародні заклики, організовані МНУО) доходило здебільшого повільно до ФГ, якщо взагалі доходило, незважаючи на глобальні зобов'язання донорів локалізувати допомогу.

Там, де були успіхи в отриманні доступу до зовнішнього фінансування, досвід ФГ щодо міжнародного фінансування був неоднозначним. У багатьох випадках процеси подання заявок та звітності є обтяжливими й бюрократичними, а сильні сторони ФГ, зокрема зв'язок із громадою та довіра до неї, що значною мірою підтверджується вже зібраними ними доказами, визнаються недостатньо або взагалі ігноруються.

Яка роль міжнародних донорів?

ФГ в Україні є частиною набагато більшої глобальної сім'ї місцевих та національних фондів і фундацій, що виникли у своєму місцевому контексті. Вони формуються на основі місцевих потреб і спираються на місцеві ресурси. Вони є важливою частиною місцевої інфраструктури громадянського суспільства, поєднуючи в собі здатність спрямовувати ресурси гіперлокальним групам, які задовольняють широкий спектр потреб громади, а також зміцнюють соціальний капітал і довіру між громадами, яким вони служать.

Для міжнародних донорів, які прагнуть сприяти місцевому розвитку та локалізації допомоги, українські ФГ мають величезний потенціал. Вони мають чітке уявлення про власну ідентичність та свою основну мету, а разом, будучи міцно зв'язаною мережею, вони мають потенціал для ефективного й результативного спрямування ресурсів до низових груп і організацій, які вони вже знають і яким довіряють. Загалом, історія їхнього реагування у воєнний час є важливим і цінним прикладом уже наявної архітектури громадянського суспільства, на яку можна спиратися в ширшій сфері гуманітарної допомоги, допомоги в цілях розвитку та філантропії. Це особливо актуально в той час, коли серед міжнародних акторів зростає практика створення нових типів «об'єднаних» фондів і посередницьких структур, які можуть ненавмисно підірвати те, що вже створено.

Окрім загального запрошення донорів ознайомитися з діяльністю ФГ в Україні, як із погляду їхньої здатності спрямовувати ресурси, так і з погляду розбудови та управління громадами, дослідження також висвітлює

конкретні запити донорів щодо типів фінансування та підтримки, які вони вважають найбільш цінними. До них належать:

- Індивідуальна та гнучка підтримка, яка визнає та інвестує в наявні інституційні сильні сторони ФГ, як-от довіра, відносини, мережі, знання громади тощо.
- Взаємодія з ФГ не лише як із «грантоотримувачами», але і як із лідерами та фасилітаторами майбутнього відновлення та відбудови України.
- Вимоги до звітності, що спираються на наявні дані, які вже збираються ФГ та використовуються для інформування про їхню роботу.
- Інвестиції в співпрацю та сприятливу екосистему між ФГ та ширшими мережами, частиною яких вони є, включно з Філантропами та ICAP Єднання, як спосіб розбудови масштабу та потенціалу через розподілені мережі, а не через окремі організації.
- Підтримка міжнародної співпраці, обміну знаннями та адвокаційних заходів із колегами та союзниками, включно з громадськими благодійними організаціями, широким рухом #ShiftThePower та іншими рухами й мережами, що виступають за більш справедливую систему розвитку, орієнтовану на місцеві інтереси.

Коли цей звіт перебував на завершальному етапі розгляду, було оголошено про замороження фінансування з боку США. USAID, що виділило [39.8 млрд доларів США](#) здебільшого в рамках складних багаторічних програм, було надзвичайно важливим джерелом фінансування широкого спектру гуманітарної діяльності та діяльності в галузі розвитку в Україні. Ця втрата (або принаймні серйозне порушення діяльності) підкреслює важливість розбудови стійкості місцевого громадянського суспільства та його спроможності мобілізувати різноманітні види ресурсів, включно з місцевою філантропією.

скорочення та глосарій ключових термінів

Найпоширеніші скорочення та аббревіатури

ФГ – Фонди громад

ОГС – організації громадянського суспільства

ГФФГ – Глобальний фонд для фондів громад

ВПО – внутрішньо переміщені особи

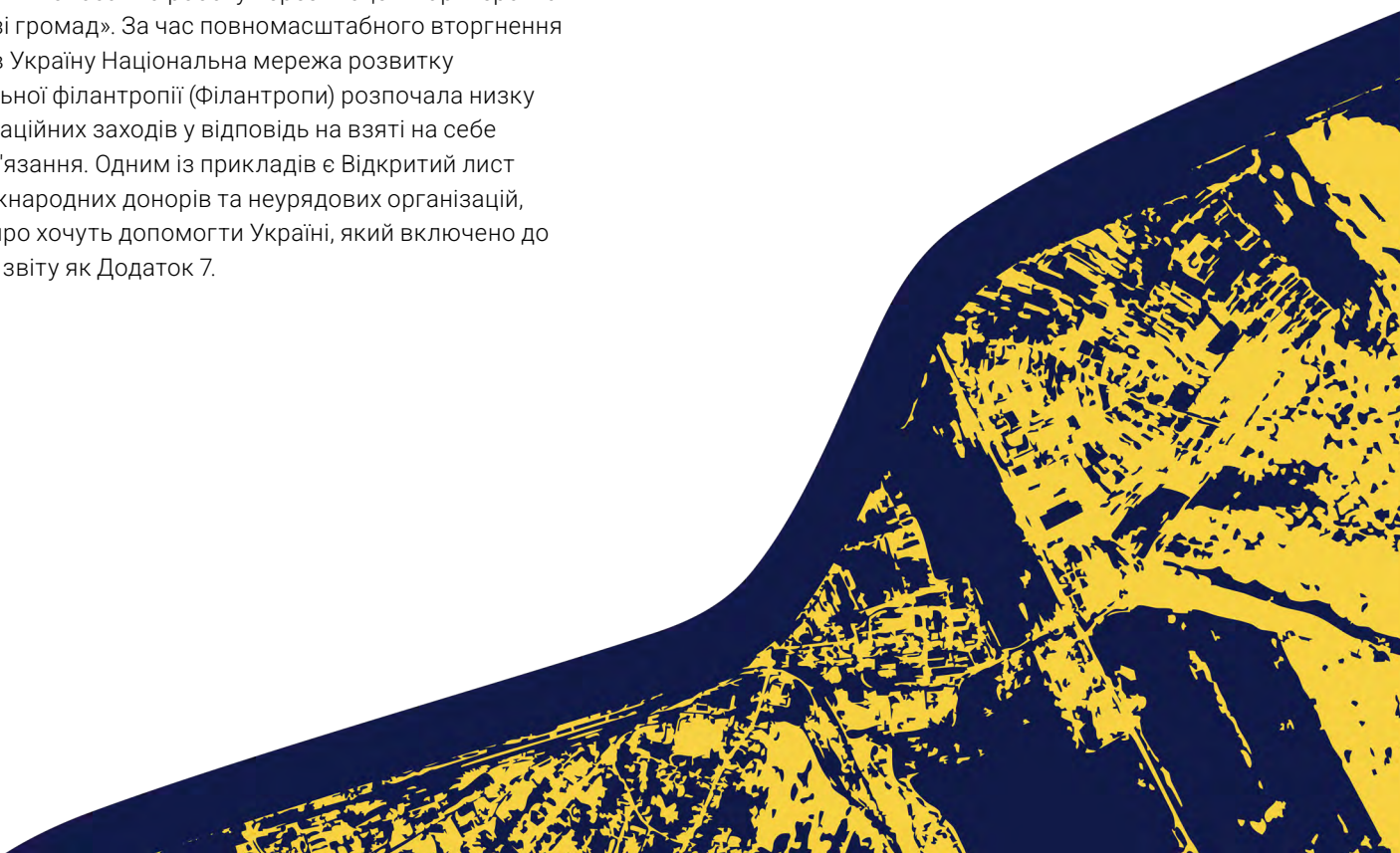
Фонд Мотта – Фонд Чарльза Стюарта Мотта

Філантропи – Національна мережа розвитку локальної філантропії

Глосарій ключових термінів

Локалізація: описує зобов'язання, взяті на себе міжнародними донорами та гуманітарними організаціями ще у 2016 році, коли на Всесвітньому гуманітарному саміті було започатковано «Велику угоду». Вона мала на меті збільшити потік гуманітарних коштів та коштів для розвитку до місцевих акторів із приблизно 1% від глобального обсягу до 25% до 2020 року. Прогрес був повільним, але серед міжнародних донорів (у деяких випадках у партнерстві з благодійними організаціями) дедалі частіше обговорюється важливість розвитку під керівництвом місцевих органів влади та погоджених змін у підходах до цього питання. [Як зазначив Дон Стейнберг, спеціальний радник USAID, у липні 2024 року,](#) локалізація означає «побудову більш справедливої, ефективної та стійкої системи міжнародного розвитку та гуманітарної допомоги через зміну динаміки влади між донорами та партнерами, зосередження уваги на місцевих голосах та роботу через місцеві партнерства на базі громад». За час повномасштабного вторгнення росії в Україну Національна мережа розвитку локальної філантропії (Філантропи) розпочала низку адвокаційних заходів у відповідь на взяті на себе зобов'язання. Одним із прикладів є Відкритий лист до міжнародних донорів та неурядових організацій, які щиро хочуть допомогти Україні, який включено до цього звіту як Додаток 7.

#ShiftThePower: мобілізаційна сила та рух людей і організацій у всьому світі за підтримки Глобального фонду для фондів громад (ГФФГ), яка прагне висвітлити, пристосувати, забезпечити ресурсами, легітимізувати та об'єднати нові способи «приймати рішення та діяти», що з'являються в усьому світі. [Рух](#) виступає за розширення можливостей місцевих акторів керувати власним розвитком і розглядає таких акторів як силу для справжніх і довготривалих змін у тому, як здійснюється робота з розвитку. Рух керується [Маніфестом змін #ShiftThePower](#). Глобальний саміт [#ShiftThePower](#) був організований у Боготі, Колумбія, у грудні 2023 року, і зібрав 730 учасників з усього світу.

1. Вступ: контекст та цілі

«Так! я буду крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Буду жити! Геть, думи сумні!»

Леся Українка, українська поетеса, 1890 рік

«Роби свою маленьку добру справу там,
де ти є; саме ці маленькі добрі справи,
об'єднані разом, переповнюють світ».

Десмонд Туту, лауреат Нобелівської премії миру
1984 року

1.1. Чому ФГ важливі: стратегічний огляд

Фонди громад в Україні – це місцеві благодійні організації, які допомагають громадам вирішувати нагальні потреби та сприяють довгостроковому розвитку. Як всесвітньо визнана модель, ФГ є унікальним втіленням принципу «місцевої власності», прозорості та незалежності.

У цьому звіті детально проаналізовано внесок українських ФГ у соціальну згуртованість, стійкість та підготовку до відновлення, особливо під час війни, що триває. У ньому підкреслюється їхня адаптивність у кризових ситуаціях, стратегічна важливість у розбудові миру та роль у сприянні розвитку під керівництвом громад.

Цілі цього звіту:

1. Проілюструвати відмінні операційні та управлінські моделі українських ФГ.
2. Показати ключовий внесок ФГ під час війни у зміцнення стійкості та соціальної згуртованості.
3. Визначити виклики й можливості для зростання та сталого розвитку ФГ.
4. Запропонувати індивідуальні рекомендації для міжнародних партнерів щодо посилення підтримки ФГ.

1.2. Методологія: висновки з даних та інтерв'ю

Звіт ґрунтується на інтерв'ю з керівниками ФГ та зацікавленими сторонами, а також на аналізі даних про гранти та окремих тематичних досліджень, що дає змогу представити всебічну картину впливу та потенціалу ФГ. Джерела даних включають:

- Аналіз даних про гранти за 2022-2025 роки, наданих ГФФГ.
- Аналіз даних про джерела фінансування ФГ за 2009-2023 роки, зібраних ICAP Єднання з групи, яка складається з тринадцяти ФГ, що працюють із 2009 року.
- Інтерв'ю з керівниками п'яти українських ФГ, серед яких Благодійна організація «Фонд Боярської громади», БО Благодійний фонд громади Харкова «ТОЛОКА», Благодійна організація Фонд громади міста Херсон «Захист», Асоціація «Відродження Грицева» та Благодійний фонд «Фонд громад "Рідня"».
- Інтерв'ю з представниками організацій, що надають фінансову та технічну підтримку ФГ, зокрема ГФФГ, Міжнародний фонд «Відродження», ICAP Єднання, Фонд Мотта та Філантропі.
- Кабінетні дослідження та аналіз відкритих джерел, включно з річними звітами окремих ФГ.
- Аналіз звітів про роль громадянського суспільства в розбудові соціальної згуртованості в Україні під час війни, а також про ширшу роль громадянського суспільства в реагуванні України на війну. Конкретні ресурси, на які ми посилаємося: [Зелена книга української благодійності; Громади воєнного часу: Витривалі та спроможні; Дослідження соціальної згуртованості – фокус на українські громади в контексті війни](#); Соціальна згуртованість в Україні – [частина 1](#) та [частина 2](#); Вивчення ролі громадянського суспільства в Україні під час війни; [Гібридна стійкість у небезпечні часи: війна росії та українське суспільство; Відновлення України у воєнний час та роль громадянського суспільства; Варіанти підтримки та посилення місцевої гуманітарної діяльності в Україні: звіт за результатами дослідження та Перекладання відповідальності: економіка локалізації допомоги Україні](#).
- Аналіз публічних заяв представників українських ОГС, включно з ФГ.

2. Визначення ФГ: українська перспектива

Цей розділ описує розвиток українських ФГ, їхні особливості та історію, яка відображає їх порівняно недавню появу в 1990-х роках після розпаду Радянського Союзу. За підтримки ICAP Єднання та Філантропів, група ФГ розвивалася за потужної місцевої підтримки, а їхнє зростання стимулювалося потужними соціальними рухами Помаранчевої революції (2004-2005 рр.) та Революції гідності (2014 р.). Повномасштабне вторгнення росії в Україну в лютому 2022 року збільшило фінансування та ще більше трансформувало ці ФГ. За останні три роки їхня фінансова база еволюціонувала: якщо раніше вона здебільшого складалася з місцевих джерел, то тепер дві третини коштів надходять із міжнародних джерел. Така ситуація може загрожувати їхній довгостроковій стійкості.

2.1. Розуміння ФГ: план для місцевого лідерства

Фонди громад – це місцеві неприбуткові організації, діяльність яких спрямована на покращення якості життя в межах певної географічної території. Їхні основні принципи включають:

- **Територіальний фокус:** діяльність організації ґрунтується на конкретних, географічно визначених місцевих громадах і слугує їм.
- **Незалежність:** ФГ діють автономно, незалежно від політичної чи релігійної належності.
- **Прозорість:** щорічна звітність забезпечує підзвітність перед донорами, громадами та партнерами.

Філантропи визначають ФГ як модель роботи неурядової організації, яка має на меті покращити якість життя в громадах, де вона працює. ФГ виявляють потреби місцевої громади, заохочують благодійні пожертви та акумулюють кошти, з яких надають гранти на реалізацію ініціатив, спрямованих на розв'язання соціально важливих місцевих проблем.

Більше визначень ФГ та огляд концептуальних дискусій у цій галузі представлено в Додатку 1 до цього звіту.

2.2. Історія зростання: еволюція фондів громад в Україні

До повномасштабного вторгнення росії в Україну налічувалося приблизно 25-30 ФГ. Наразі Філантропи налічують 15 членів, водночас більша кількість організацій працює в схожих напрямках, не обов'язково називаючи себе ФГ. Більшість українських ФГ функціонують уже понад десять років, що робить їх усталеною, зростаючою та самоорганізованою частиною ландшафту громадянського суспільства в Україні. Це дослідження ґрунтується на вибірці грантових партнерів ГФФГ.

За часів Радянського Союзу до здобуття Україною незалежності в 1991 році приватної філантропії практично не було. В Україні перші фонди з фокусом на громаду почали з'являтися в середині 90-х років минулого століття, хоча вони не були фондами громад як такими. Концепція ФГ була запроваджена Фондом Мотта через ICAP Єднання в 1999 році. Наступні роки супроводжувалися початковими проєктами/програмами підтримки, спрямованими на підвищення обізнаності, розбудову потенціалу, міжнародні обміни, розроблення систем збору даних і методологічних публікацій, а також фінансовою підтримкою. Тим часом, перші ФГ у континентальній Європі були створені в Словаччині у 1992 році, у Румунії в 2008 році та в Угорщині у 2011 році.

Місцеве волонтерство, активізм та філантропія почали виникати після 1991 року, отримавши подальший розвиток та прискорення під час Помаранчевої революції 2004-2005 років та Революції гідності 2014 року. Водночас економічний розвиток України та поява корпоративної соціальної відповідальності сприяли подальшому розвитку різноманітних форм філантропії. Зокрема, ФГ отримували постійну підтримку від низки міжнародних донорів, зокрема, від Фонду Мотта та різних програм допомоги від USAID, Європейського Союзу та Великої Британії.

Дані ICAP Єднання допомагають скласти картину еволюції ФГ в Україні. З 2009 по 2013 рік група з тринадцяти найстаріших ФГ продемонструвала стійке кумулятивне зростання. Їхні загальні бюджети зросли з 232 000 до 945 000 доларів США. У 2014 році, у рік Революції гідності, яка спровокувала масовий громадський активізм по всій Україні, також відбувся різкий стрибок загального бюджету ФГ до 4,5 млн доларів США. З 2016 року та сама група з тринадцяти

ФГ працює зі стабільним загальним бюджетом понад 1 млн доларів США. Повномасштабне вторгнення 2022 року призвело до різкого збільшення фінансування ФГ до 5 млн доларів США у 2022 році та 3,3 млн доларів США у 2023 році. Загалом, ті ж самі тринадцять ФГ, щодо яких були зібрані дані, спільно залучили та розпорядилися понад 23 млн доларів США.

Подальший аналіз фінансів ФГ також показує, що вони залишаються послідовними у своїй відданості принципу «місцевої власності», зокрема, через сприяння місцевій філантропії та культурі благодійності. До початку повномасштабного вторгнення в середньому міжнародне фінансування становило 30% фінансування ФГ, водночас 64% їхнього доходу надходило з місцевих джерел: від людей, бізнесу та НУО. Ще 6% надходило з національних джерел, як від корпорацій, так і від програм, що фінансуються з державного та місцевих бюджетів. Навіть після повномасштабного вторгнення місцева філантропія і далі залишалася важливим джерелом фінансування для ФГ. За даними ICAP Єднання, у 2022 та 2023 роках частка міжнародного фінансування зросла до 43%, оскільки міжнародні донори відреагували на війну, відкривши нові програми та напрямки фінансування. Хоча частка внесків із місцевих джерел зменшилася до 38%, це було частково компенсовано зростанням частки українських національних джерел до 18%. У 2022 році, першому році повномасштабного вторгнення, місцеві ФГ сукупно мобілізували з місцевих джерел понад 2 млн доларів США. Однак у 2023 році було зібрано лише половину цієї суми. Порівняно з 2022 роком дані за 2023 рік свідчать про різке скорочення внесків як із місцевих, так і з національних джерел, а частка міжнародного фінансування зросла до безпрецедентних 64% загалом. Із затягуванням війни ФГ стають дедалі більш вразливими з погляду міцності їхньої традиційної бази фінансування, що зазнає тиску з боку зростаючих потреб громад, яким вони служать, та скорочення обсягу внутрішніх ресурсів, доступних для їхнього задоволення. Тому роль міжнародної солідарності та фінансової підтримки є більш важливою, ніж будь-коли, і буде розглянута далі в цьому звіті.

Більше інформації про контекст, передумови та історію ФГ в Україні можна знайти в Додатку 2.

3. Організаційні моделі та управління: побудова стійких структур

У цьому розділі детально розглядаються характеристики українських ФГ, які є членами Філантропів, а також критерії, які організація висуває до своїх членів із погляду методів їхньої діяльності та управління. Філантропи визначають чіткий шлях розвитку для своїх членів, з визначеними рівнями досягнень, встановленими для кожного етапу на цьому шляху, а також ширшим спектром можливостей підтримки з боку Філантропів у міру зростання організації.

3.1. Мобілізація місцевих ресурсів: рушійні сили ініціатив під керівництвом громади

На додаток до набору основних критеріїв, Філантропи розробили набір «набутих критеріїв», які окреслюють низку кроків, за допомогою яких українські ФГ можуть втілити в життя основні організаційні цінності (за висновками автора на основі критеріїв, визначених Філантропами). До набутих критеріїв належать такі:

- **«Місцева власність» та активізація:** для залучення коштів на програми з місцевих ресурсів, зокрема, від бізнесу, приватних пожертв та коштів діаспори. ФГ надає послуги місцевим, національним та міжнародним донорам/філантропам, зацікавленим у роботі в регіоні, де працює ФГ.
- **Науково обґрунтоване залучення та дослідження спільнот:** ФГ ініціює дослідження потреб і ресурсів громади та використовує отримані дані для розроблення програм.
- **Обмін досвідом та надання підтримки іншим НУО та ініціативним групам:** ФГ надає фінансову підтримку та допомогу в зміцненні потенціалу НУО, що працюють у певній географічній зоні, зокрема, навчання, наставництво та фінансову підтримку (тобто гранти).
- **Інклюзія та належне врядування:** управління здійснюється правлінням, що складається з авторитетних громадян, які широко представляють усі верстви громади, а ФГ має чітку управлінську структуру. Рекомендується, щоб ФГ, окрім адміністративної команди, мали правління та наглядову раду. Правління та наглядова рада мають представляти різні верстви населення: представників місцевого самоврядування, місцевих активістів, місцевих донорів, видатних людей у громаді, представників меншин тощо.

Для того, щоб стати членом Філантропів, організації мають продемонструвати, наскільки вони відповідають цим критеріям. Зі свого боку, Філантропи розробили чіткі параметри та шлях розвитку для своїх членів і пропонує послуги, пов'язані з організаційним розвитком, турботою про команду, фінансуванням, комунікаціями та адвокацією, а також просуванням культури філантропії.

Наприклад, **«місцеву власність» та активізацію** (набутий критерій 1) можна виміряти через частку місцевих ресурсів у бюджеті ФГ, обсяг виділених коштів та загальну стійкість організації. Для кожного параметра визначені норми для різних рівнів досягнення/розвитку. Наприклад, якщо взяти частку місцевих ресурсів у бюджеті ФГ, то певні параметри будуть досягнуті на рівні 40%, 60% та 80%. Для виділення (або розподілу) фінансування визначено різні рівні досягнень, де рівні 1 і 2 включають певне повторне фінансування у вигляді грантів із міжнародних і національних донорських фондів, тоді як рівень 3 передбачає, на додаток, регулярні конкурси на отримання грантів і стипендій із різних джерел. З погляду сталості, рівень 2 включає наявність організаційної політики, яка визначає, як ФГ працює з донорськими коштами, чітко визначені процеси вимірювання ефективності програм, а також опис різних послуг, які ФГ може запропонувати місцевим, національним та міжнародним донорам. На рівні 3 ФГ має стратегію створення довгострокових, стійких джерел доходу, які включають, серед іншого, ендаументи або соціальні підприємства

Параметри для дослідження громади (набутий критерій 2) включають щорічне оцінювання громади, програмний підхід та аналіз. На рівні 1 ФГ визначає потреби громади на основі щорічного оцінювання/опитування, на основі яких формує свої програми. На рівні 2 щорічне оцінювання громади ґрунтується як на потребах, так і на ресурсах. Рівень 3 передбачає, що ФГ має механізм для громадян, які мають ініціативи щодо покращення якості життя в громаді або ресурси, які вони хочуть пожертвувати на суспільне благо, а також систему комунікацій для висвітлення проблем та потреб громади для пошуку ресурсів та шляхів їхнього розв'язання. «Ми проводимо опитування в нашій громаді раз на два роки, починаючи з 2011 року. Ми запитуємо людей, що вони хочуть змінити в громаді, до чого готові долучитися, і відповідно до

цього розпочинаємо фандрейзинг. Наші мешканці вже звикли до цього», – пояснює лідер Асоціації «Відродження Грицева».

Обмін досвідом та надання підтримки іншим НУО та ініціативним групам (набутий критерій 3) розглядає різні інструменти розвитку потенціалу місцевих ініціативних груп та НУО, що залучаються ФГ, від навчання з менеджменту проєктів, фандрейзингу тощо (рівень 1) через тематичні грантові конкурси та заходи зі зміцнення потенціалу місцевих ініціативних груп (рівень 2) до постійного грантового конкурсу з розвитку місцевих ініціатив, публічних заходів із висвітлення місцевих ініціатив та/або заходів з об'єднання та налагодження зв'язків між місцевими ініціативами (рівень 3). «Грантові конкурси є надзвичайно важливими. Довіри більше, коли хтось, як ФГ, займається фандрейзингом не для себе, а для інших. Люди щедрі!» – пояснює керівник Благодійного фонду «Фонд громад "Рідня"».

Нарешті, **управління здійснюється радою авторитетних громадян, які широко представляють усі верстви населення** (набутий критерій 4). Тут розглядаються вимоги до управління ФГ та інструменти щодо інклюзії. До них належать чітка операційна структура для управління фондом та прийняття рішень (рівень 1), чітка та функціональна структура управління, що складається з громадян, які широко представляють усі верстви громади (рівень 2), і, на додаток до вищезазначеного, регулярні заходи для членів управлінської структури, щоб активно залучати їх до програм ФГ (рівень 3).

Огляд операційних моделей ФГ на основі отриманих критеріїв наведено в Додатку 3 до цього звіту.

3.2. Управління на робочому місці: інклюзивне та прозоре лідерство

ФГ різняться за розміром і складністю своєї діяльності. Аналіз 14 організацій-партнерів ГФФГ свідчить про таке:

- **«Місцева власність»:** усі ФГ очолюють мешканці місцевих громад, які вони представляють, як у наглядових радах, так і в оперативному управлінні.
- **Професіоналізм та стабільність:** ФГ управляються порівняно невеликими командами. Майже всі партнери ГФФГ (понад 80%) мають оплачуваний персонал (в середньому шість осіб). Основні функції оплачуваного персоналу включають бухгалтерський облік, координацію проєктів та

управління грантами, координацію фандрейзингу та адміністративну допомогу. У деяких випадках є особа, відповідальна за комунікацію та тематичні напрямки, наприклад, медичний, гуманітарний тощо. Хоча прямої кореляції між кількістю персоналу та бюджетом ФГ не спостерігається, ФГ із найменшою кількістю персоналу звітують про найменший бюджет, водночас три найбільші за бюджетом ФГ мають оплачуваний персонал. Отже, здатність фінансувати основну команду можна розглядати як передумову для будь-якого значного масштабу діяльності.

- **Активізація та обмін досвідом на місцевому рівні:** ФГ покладаються на мережу волонтерів як частину своєї операційної моделі. З десяти (з 13) партнерів ГФФГ, які мають волонтерів, більшість мають від 10 до 20 волонтерів. Дві організації повідомили, що мають менше десяти, а три – про 150-300 волонтерів у своїх мережах. Очевидної кореляції між кількістю волонтерів та іншими якісними параметрами діяльності немає. Це може свідчити про те, що «зміцнення суспільних груп», «розбудова довіри в громаді» та «створення місцевої філантропії/активів», про які найчастіше повідомляють українські ФГ як про результати своєї роботи (з переліку стандартних показників, що використовуються ГФФГ для надання грантів), важко виміряти за допомогою простих якісних параметрів.
- **Інклюзія та належне врядування:** більшість партнерів ГФФГ мають правління та/або наглядову раду. Ця інформація зазвичай вказана на їхніх вебсайтах, де ФГ також публікують інші новини, річні звіти тощо. Майже всі партнери ГФФГ в Україні мають вебсайти.

4. Вплив під час війни: історії стійкості

У цьому розділі описано, як ФГ адаптувалися до викликів воєнного часу: від підтримки громад, які були переміщені, та тих, що приймають внутрішньо переміщених осіб (ВПО), роботи над соціальною згуртованістю та стійкістю громад до психосоціальної та емоційної підтримки постраждалих людей, до допомоги у створенні нових джерел доходу. У цьому розділі також розповідається про те, як ці заходи впроваджуються та підтримуються, а також про те, як вимірюється їхній вплив.

4.1. Адаптація в умовах кризи: як ФГ реагують на виклики воєнного часу

Цікаво, що на запитання «Що змінилося у вашій діяльності та операціях із початку повномасштабного вторгнення?» відповідь представників ФГ зазвичай починається з акценту на тому, що для них не змінилося. По-перше, вони зосереджені на довгостроковому розвитку своїх громад. Незважаючи на те, що вони беруть активну участь у гуманітарному реагуванні, більшість із них розглядають його як тимчасове розширення сфери своєї діяльності, а не як нову сферу діяльності. По-друге, більшість із них зберегли конкурси малих грантів для громадських ініціатив та соціальних проєктів у якості одного з основних інструментів. Хоча тематичний фокус цих конкурсів міг змінитися – наприклад, на підтримку роботи з інтеграції ВПО, – розширення можливостей місцевих активістів та волонтерів усе ще залишається ключовим рушієм роботи ФГ.

ФГ реагували на повномасштабне вторгнення по-різному, залежно від потреб і можливостей своїх громад, а також власної ситуації. Узагальнена інформація про портфель грантів ГФФГ, яка послужила основою для цього аналізу, включена до цього звіту в Додатку 4 з коротким описом кожного окремого гранту. Розглядаючи окремі проєкти, важливо визнати не тільки те, що було зроблено, але й те, як це було зроблено. Не можна недооцінювати позитивні побічні ефекти первинних заходів, спрямованих на зміцнення соціальної згуртованості громади, індивідуальної та колективної самореалізації, а також зміцнення довіри та надії перед лицем неймовірних втрат. «Неправильно припиняти жити й нічого не робити», – каже один із керівників ФГ із громади, розташованої поруч із лінією фронту. «Ми маємо навчити дітей у нашій громаді знову

мріяти й планувати», – каже інший. Члени команди українських ФГ часто самі зазнають величезних втрат, але й далі діють гідно, слугуючи своїм громадам.

Примітна історія Громадської організації «Фонд розвитку громади» з Краматорська, чия рідна громада також знаходиться близько до лінії фронту, є лише одним із прикладів. Організація підтримує постраждалих від війни на сході України з 2016 року. У березні 2022 року, у рамках більш масштабної еміграції з регіону, працівники Фонду переїхали до міста на заході України й тепер самі стали ВПО. Вони швидко закріпилися там і зосередили свою роботу на допомозі іншим ВПО. Вона включала ремонт актових залів, де в певний момент перебувало 300 ВПО. Наприкінці 2023 року частина працівників Фонду повернулася до Краматорська, де (станом на початок 2025 року) вони створюють волонтерську мережу для допомоги вразливим верствам населення в прифронтових громадах Донецької області.

Нижче наведені деякі основні теми, що стосуються реагування на війну з боку благодійних організацій в Україні.

Що?

Реагування на кризові ситуації, включно з гуманітарною допомогою, становило значну частину початкового реагування окремих ФГ на війну. Кілька ФГ, зокрема Благодійна організація «Фонд громади Барського району 'Барі, БО «Фонд громади Березані», Благодійна організація Фонд громади міста Херсон «Захист» та Фонд громади Вознесенська, відремонтували та переобладнали житло для ВПО або, як у випадку із Фондом «Захист», організували волонтерів для прибирання затоплених будинків після руйнування Каховської дамби. Інші, як-от Фонд громади «Подільська громада», допомагали створювати «пункти незламності», пропонуючи громаді екстрений доступ до електрики, гарячої води тощо в умовах регулярних відключень електроенергії. Благодійна організація Фонд громади міста Херсон «Захист» також роздавав грошову допомогу. З продовженням війни виникали різні види надзвичайних ситуацій, і ФГ швидко реагували на них, визначаючи пріоритети потреб громади й надаючи допомогу в кризових ситуаціях цілеспрямовано, ефективно та гідно.

Соціальна згуртованість, включно з розбудовою довіри, зміцненням суспільних груп та зв'язків між ними, є ще однією важливою особливістю реагування ФГ у воєнний час. Воно набуло форми широкого спектру заходів, ініційованих громадою, як-от проведення грантових конкурсів, розподіл малих грантів серед громадських активістів, надання наставницької та консультативної підтримки місцевим групам тощо. Фонд громади міста Дубна, наприклад, провів дослідження соціально активних людей у своїй громаді, організувавши «Школу активного громадянства» для місцевих лідерів з основ громадської активності та менеджменту проєктів, після чого оголосив відкритий конкурс малих грантів для місцевих груп, який передбачав як фінансування, так і наставництво.

Психосоціальна та психологічна підтримка також стала частиною реагування ФГ, або як окрема діяльність, або як частина ширшої допомоги. Прикладами є Благодійна організація «Фонд Боярської громади», Фонд громади «Подільська громада», Фонд громади міста Дубна, Фонд громади «Подільська громада» та Фундація імені князів-благодійників Острозьких, які організували заходи, деякі з яких фінансувалися за коштом грантів, для підтримання соціальних проєктів або установ, що пропонують різні види діяльності – від психологічних консультацій до культурних заходів та арттерапії.

ФГ також комплексно і стабільно розв'язують проблеми, пов'язані з матеріальними **засобами до існування**. Одним із прикладів є Фонд громади Вознесенська, який розробив і впровадив рішення «під ключ», що передбачає навчання членів місцевої громади та ВПО сільськогосподарським навичкам, закупівлю сільськогосподарської техніки та компостерів, створення банку насіння та надання індивідуальних консультацій (результатом чого стала поява 21 ідеї для проєктів, 13 з яких отримали грантову підтримку від Фонду). Крім того, було розроблено техніко-економічне обґрунтування створення оптово-роздрібного ринку сільськогосподарської продукції з переробними потужностями та складами.

Як?

Конкурси малих грантів залишаються важливим інструментом залучення громад навіть у воєнний час: десять грантових партнерів ГФФГ продовжують надавати гранти. Одним із яскравих прикладів є Благодійна організація «Фонд Боярської громади», яка з початку повномасштабного вторгнення організувала 16 грантових конкурсів, отримала понад 320 заявок і

надала фінансування для понад 130 проєктів. Лише 3 з 16 раундів грантових конкурсів були профінансовані за кошти ГФФГ.

Принцип «не нашкодь», як видається, активно втілюється українськими ФГ, особливо в діяльності, спрямованій на вразливі групи населення, як-от ВПО. Метою в цьому аспекті є зміцнення їхнього зв'язку з мешканцями приймальної громади, а не відчуження від них. Наприклад, Благодійна організація «Фонд Боярської громади», Фундація імені князів-благодійників Острозьких, Благодійна організація «Фонд громади Житомира» та інші, розв'язуючи проблеми ВПО, свідомо обрали для себе ширше коло вразливих груп, наприклад, включно з родичами загиблих, поранених військовослужбовців та інших осіб, особливо травмованих війною. Такий підхід допомагає уникнути зростання напруженості та розколів у громадах, а також змінює наратив про те, що ВПО є потенційним тягарем для приймальних громад, до наративу, який надає їм роль партнерів і цінних учасників. Коли Громадська організація «Фонд розвитку громади» організовувала літній табір для дітей, вони подбали про те, щоб він був доступним як для сімей ВПО, так і для дітей із приймальної громади. Аналогічно, коли Фонд громади Вознесенська розпочав свою програму розвитку фермерства в громаді, особлива увага в програмі приділялася заохоченню внутрішньо переміщених осіб і місцевих жителів до спільного розроблення сільськогосподарських проєктів. У їхньому грантовому звіті зазначалося: «Завдяки появі групи однодумців, зацікавлених у розвитку сільськогосподарського виробництва, які взаємодіють між собою, обмінюються інформацією та підтримують один одного, було створено спільноту».

Стабільність діяльності – ще один важливий аспект роботи ФГ. Як організації, тісно пов'язані зі своїми громадами, вони добре знають, що саме принесе довготривалі зміни, і як їх здійснити. Наприклад, у відповідь на значний приплив ВПО Благодійний фонд «Фонд громад “Рідня”» організував грантовий конкурс з акцентом на спільну діяльність між ВПО та приймальною громадою. Деякі учасники були настільки натхненні, що створили спеціальну громадську організацію для підтримання та розвитку своєї діяльності. Сьогодні це авторитетна організація, керована ВПО, яка відіграє важливу й потенційно довгострокову роль у зміцненні соціальної згуртованості в громаді. Так само більшість ФГ, включених до цього дослідження, також займаються наставництвом та навчанням активістів і волонтерів у своїх громадах, поступово розширюючи екосистему здібних та активних громадян.

Навіть в умовах війни ФГ продемонстрували свою здатність до інновацій: від системи «жетонів громадянина», яку вперше запровадила одеська організація «Молода громада», до спільного випікання та роздавання хліба для ВПО та приймальних громад, організованих у великому масштабі Фондацією імені князів-благодійників Острозьких. Тим часом інноваційний підхід Благодійного фонду «Фонд громад "Рідня"» полягає в тому, щоб охопити менші віддалені громади, які часто залишаються поза увагою більшості акторів громадянського суспільства, через сприяння місцевому лідерству та участь через навчання, наставництво та надання малих грантів.

Усі проекти, які підтримуються грантами ГФФГ, **включають елемент мобілізації місцевих ресурсів**, гарантуючи постійне поєднання міжнародного та місцевого фінансування. Це має вирішальне значення не лише для розширення прав і можливостей громади, її самостійності та незалежності, але й для підтримання здорових стосунків між місцевими громадами та міжнародними фінансовими партнерами.

Більше як половина партнерів ГФФГ отримали більше одного гранту, що дає можливість спостерігати **еволюцію** заходів реагування в міру продовження війни: від гуманітарної допомоги до психосоціальної адаптації, ширшого психосоціального відновлення та орієнтованої на майбутнє підтримки засобів до існування, включно із дедалі більшою увагою до молодого покоління. Одним із прикладів є Благодійна організація «Фонд Боярської громади» Початковий грант від ГФФГ був спрямований на солідарність та зміцнення зв'язків між ВПО та представниками приймальної громади, другий грант – на психосоціальну підтримку, а третій – на психосоціальну підтримку та добробут дітей та молоді. Так само Фонд громади «Подільська громада» розпочав із малих грантів на організацію «пунктів незламності» для подолання безпосередніх труднощів, пов'язаних із відключенням електроенергії, тоді як другий підтримав перехід до надання психоемоційної підтримки та культурних заходів. Близькість до потреб громади та обізнаність про місцеві ресурси дають змогу ФГ здійснювати своєчасну та актуальну допомогу, адаптовану до потреб кожної окремої громади.

4.2 Мобілізація громад: шляхи до стійкості

Агентство розвитку Організації Об'єднаних Націй пропонує таке [визначення стійкості](#): «стійкість – це здатність окремих осіб, домогосподарств, громад, міст, установ, систем і суспільств запобігати, протистояти, поглинати, адаптуватися, реагувати та відновлюватися позитивно, ефективно й результативно під час зіткнення із широким спектром ризиків, водночас зберігаючи прийнятний рівень функціонування без шкоди для довгострокових перспектив сталого розвитку, миру й безпеки, прав людини та добробуту для всіх».

За даними дослідження [«Громади воєнного часу: витривалі та спроможні»](#): «З початком повномасштабної війни співпраця між місцевим самоврядуванням та українськими ГО та БФ вийшла на новий рівень [...] Частка українських громадських організацій у підтримці, яку отримують органи місцевого самоврядування, становить 17% від загального обсягу, поступаючись лише міжнародним організаціям та МНУО. Вона включає матеріальну, інституційну, фінансову, інформаційну, кадрову підтримку тощо».

Згідно з тим же дослідженням, джерелами стійкості громади є такі чинники:

- Лідерська команда на місцевому рівні.
- Стийкість і готовність мешканців громади залишатися і чинити опір.
- Упереджувальна діяльність та волонтерство мешканців.
- Розвиток та орієнтація на майбутнє.
- Соціальна згуртованість та єдність навколо спільних цілей.
- Міжнародна підтримка.
- Комунікація, зокрема між мешканцями та місцевою владою.

ФГ одночасно користуються та сприяють розвитку багатьох, якщо не всіх, джерел стійкості спільноти, згаданих вище. По-перше, вони, за визначенням, керуються на місцевому рівні (як в операційному плані, так і на рівні наглядових/консультативних рад). По-друге, їхню стійкість можна проілюструвати тривалою історією діяльності більшості з них

(докладніше див. Додаток 2 цього звіту).¹ За словами одного з лідерів ФГ: «Війна не вічна. Ми маємо бути готові запропонувати нашій спільноті мільйон ідей, які можна буде реалізувати одразу після закінчення війни». По-третє, вони розширюють можливості та надають ресурси місцевим волонтерам, що є частиною їхнього підходу, забезпечуючи індивідуальне та колективне зцілення та лікування травм. По-четверте, майже 60% грантів, наданих ГФФГ українським ФГ, були витрачені на діяльність, що виходить за рамки негайного реагування на кризу, що дає змогу орієнтуватися на майбутнє через роботу з молоддю, розвиток соціальної інфраструктури, інвестування в рішення щодо стійких джерел засобів до існування тощо.

Одним з особливо потужних прикладів роботи з орієнтацією на майбутнє є Благодійна організація Фонд громади міста Херсон «Захист», чия рідна громада знаходиться всього в декількох кілометрах від лінії фронту, і де обстріли стали частиною повсякденного життя. Незважаючи на це, Фонд продовжує реалізовувати програму, присвячену створенню бачення майбутнього Херсона: зокрема, це відбувається у формі [онлайн-форуму](#), в основу якого були покладені понад 30 опитувань херсонської громади. По-п'яте, акцент на соціальній згуртованості послідовно відображається в місіях усіх організацій, включених до дослідження (приклади яких можна знайти в Додатку 5 цього звіту). По-шосте, хоча міжнародна підтримка історично була важливою частиною операційних моделей українських ФГ, з початком повномасштабного вторгнення її значення суттєво зросло. ФГ є важливими акторами, оскільки вони здатні спрямовувати міжнародну підтримку своїм громадам та управляти цими коштами ефективно, прозоро та відповідально. Більше інформації про фінансування українських ФГ представлено в Додатку 6 до цього звіту.

Нарешті, як локальні центри, ФГ мають хороші можливості для комунікації зі громадами, для яких вони працюють, та від їхнього імені. Вони регулярно досліджують місцеві потреби, діляться зібраною інформацією з місцевою владою та допомагають координувати спільні дії між місцевою владою, громадянами та іншими місцевими зацікавленими сторонами. Усі опитані для цього звіту розповіли про конструктивну співпрацю з місцевою владою. «Ми доповнюємо, а не підміняємо те, що робить влада. Наприклад, ми змогли мобілізувати гуманітарну допомогу для переселенців, а вони безоплатно надали складське приміщення».

4.3. Розширення прав і можливостей громад: розбудова соціальної згуртованості в умовах переміщення

Згідно зі звітом [«Соціальна згуртованість в Україні – частина 1»](#), соціальна згуртованість – це стан гармонійних, взаємовигідних відносин і взаємності між акторами. Вертикальна згуртованість стосується відносин між громадськістю та національними органами влади, тоді як горизонтальна згуртованість стосується відносин всередині місцевих громад та між різними групами в суспільстві. До елементів горизонтальної соціальної згуртованості належать такі:

- **Співпраця в громаді:** громадяни відчувають, що члени громади піклуються один про одного та співпрацюють для розв'язання спільних проблем.
- **Плюралістична українська ідентичність:** громадяни вважають, що кожен, хто живе в Україні, незалежно від етнічного чи культурного походження, може вважатися українцем і невіддільною частиною суспільства.
- **Відчуття належності до країни:** відчуття прив'язаності та належності до України.
- **Соціальна толерантність:** толерантність до маргіналізованих груп, відкритість до особистої взаємодії та прийняття в суспільстві.
- **Соціальна близькість та відсутність соціальної загрози:** сприйняття як близьких друзів і колег та відсутність відчуття загрози з боку громадян з інших регіонів або з іншими політичними ідеологіями та поглядами.

ФГ в Україні є потужними рушіями соціальної згуртованості в Україні. По-перше, діючи за принципом «місцеві ресурси для місцевих потреб», метою ФГ є надання можливості членам громади спільно працювати над розв'язанням місцевих проблем – від гуманітарних потреб до відновлення та розвитку – на основі підходу «від людей для людей». По-друге, інклюзія є основною цінністю. Із самого початку війни ФГ були одними з перших, хто усвідомив потенційні проблеми співіснування людей різного походження, з різним досвідом війни, які часто розмовляють різними мовами (багато ВПО є російськомовними, водночас

¹ Дати заснування партнерів ГФФГ, включених до дослідження, розподіляються таким чином: 1995 рік (одна організація); 2000-2010 роки (чотири організації); 2010-2015 роки (шість організацій); 2016-2020 роки (три організації).

приймальні громади, особливо на заході України, розмовляють переважно українською мовою). Крім того, травми, пов'язані з війною і конфліктом, часто обмежують здатність людей до конструктивної взаємодії з «іншими». У відповідь на ці типи особливих викликів, ФГ розробили та впровадили широкий спектр заходів, спрямованих на стимулювання спільних дій між представниками ВПО та приймальних громад, у рамках цілеспрямованих зусиль, спрямованих на розвиток плюралістичної української ідентичності та сприяння соціальній толерантності та соціальній близькості в ширшому розумінні. Окрім залучення ВПО як партнерів, деякі ФГ також наймають ВПО до своїх штатних та волонтерських команд.

По-третє, ФГ продовжили, а в багатьох випадках і розширили свою діяльність, незважаючи на втрати, фізичну незахищеність та можливість переїхати в більш безпечні місця за кордон. Отже, вони не лише продемонстрували почуття належності до своєї країни, а й дали можливість іншим членам своїх громад зміцнити власне почуття належності (наприклад, через надання ресурсів та наставництво). Про це переконливо розповідає одна з лідерок ФГ: «Мій чоловік у ЗСУ з лютого 2022 року. Я сказала йому, що буду чекати його вдома. Я нікуди не поїду. Ми маємо бути готовими до закінчення війни й мати мільйон ідей та мрій».

4.4. Визначення успіху: підходи до вимірювання впливу за участі громади

ФГ застосовують низку підходів для вимірювання впливу своєї діяльності як у широкому сенсі – наприклад, вимірювання рівня довіри в громаді – так і на програмному рівні, через інтерв'ю з бенефіціарами, якісні параметри тощо. Вони намагаються оцінити свій вплив не лише в кількісних показниках, як-от вартість наданої гуманітарної допомоги, а й з огляду на «м'які», якісні фактори, як-от стосунки та якість взаємодії між людьми, їхня готовність до волонтерства та залучення до роботи на спільне благо громади.

Особливим нововведенням, пов'язаним з українськими ФГ, є те, що вони дають можливість місцевим громадам приймати власні рішення та визначати, що для них може означати успіх. ФГ цікавляться впливом своєї роботи на безпосередніх бенефіціарів, а також впливом на громаду загалом. Це особливо добре видно з відповідей ФГ на запитання у формі заявки на отримання гранту ГФФГ про те, як вони оцінюють вплив своїх грантів як на рівні грантоотримувачів, так і на громаду загалом. Відповіді різноманітні та вдумливі. Нижче наведено кілька прикладів.

Благодійна організація «Фонд Боярської громади»

На рівні грантоотримувачів: автори проєктів, серед яких представники інститутів громадянського суспільства, малі підприємці та пересічні громадяни, відчувають, що їхні соціальні ініціативи знаходять підтримку в громаді. Це стимулює їх до соціально відповідальної поведінки та систематичних дій у цьому напрямку. Приклад успішно реалізованих проєктів надихає інших втілювати свої мрії в проєкти, мислити проєктними категоріями, шукати однодумців та шляхи залучення фінансування. З нашої практики, деякі проєкти, які не отримали фінансування під час конкурсів, були успішно реалізовані, оскільки привернення уваги до них стимулювало участь інших людей, які були готові підтримати проєкт матеріально та нематеріально. Чотири проєкти з 36 поданих були реалізовані власними силами.

На громаду загалом: мешканці активізуються на рівні громади, вчать брати відповідальність на себе, починають писати проєкти, шукати фінансування або жертвувати кошти на ідеї, які їм подобаються. Як наслідок, у громаді розвиваються традиції благодійності, усе більше людей долучаються до розв'язання місцевих проблем, проблем окремих цільових груп та громади загалом.

Фонд громади «Подільська громада»

На рівні грантоотримувачів: ми бачимо значний ефект для грантоотримувачів від конкурсів, які ми оголошуємо. Це чудовий спосіб активізувати цільову аудиторію, адже ми не просто надаємо гранти, а й супроводжуємо організацію від написання заявки до звітування. Наш фонд часто називають «першим грантодавцем», і після нашої підтримки переможці успішно подаються на наступні конкурси, оскільки вони вже розуміють весь процес. На думку наших грантоотримувачів, важлива не лише фінансова підтримка, але й нефінансові ресурси (консультації, знання та навички, відчуття того, що про тебе думають і хочуть допомогти тощо).

На громаду загалом: гранти мають не менш важливий вплив на громаду загалом. Знову ж таки, грантові конкурси та гранти активізують громаду, спонукають її до об'єднання зусиль та ресурсів, реагування на актуальні виклики та пріоритети, дають можливість задовольнити першочергові потреби та покращити якість життя членів громади.

Фонд громади Вознесеньська

На рівні грантоотримувача: оцінюється ефективність витрачання коштів і досягнуті результати проєкту. Управління коштами здійснюється менеджером із грантів на основі звітів (описових та фінансових), наданих грантоотримувачем. Фінансові звіти перевіряються окремо.

На громаду загалом: на рівні громади ми досліджуємо потреби людей і бачимо зміни за результатами грантових конкурсів. Ми також збираємо статистичну інформацію, що вказує на ефективність проєктів, та проводимо дослідження, де це можливо, включно із фокус-групами чи глибинними інтерв'ю.

Наприкінці грантового періоду ГФФГ просить своїх партнерів самостійно оцінити заплановані й фактичні результати проєктної діяльності. ФГ обирають із переліку універсальних показників, які застосовуються на міжнародному рівні. Три результати, які найчастіше обирали українські ФГ, такі:

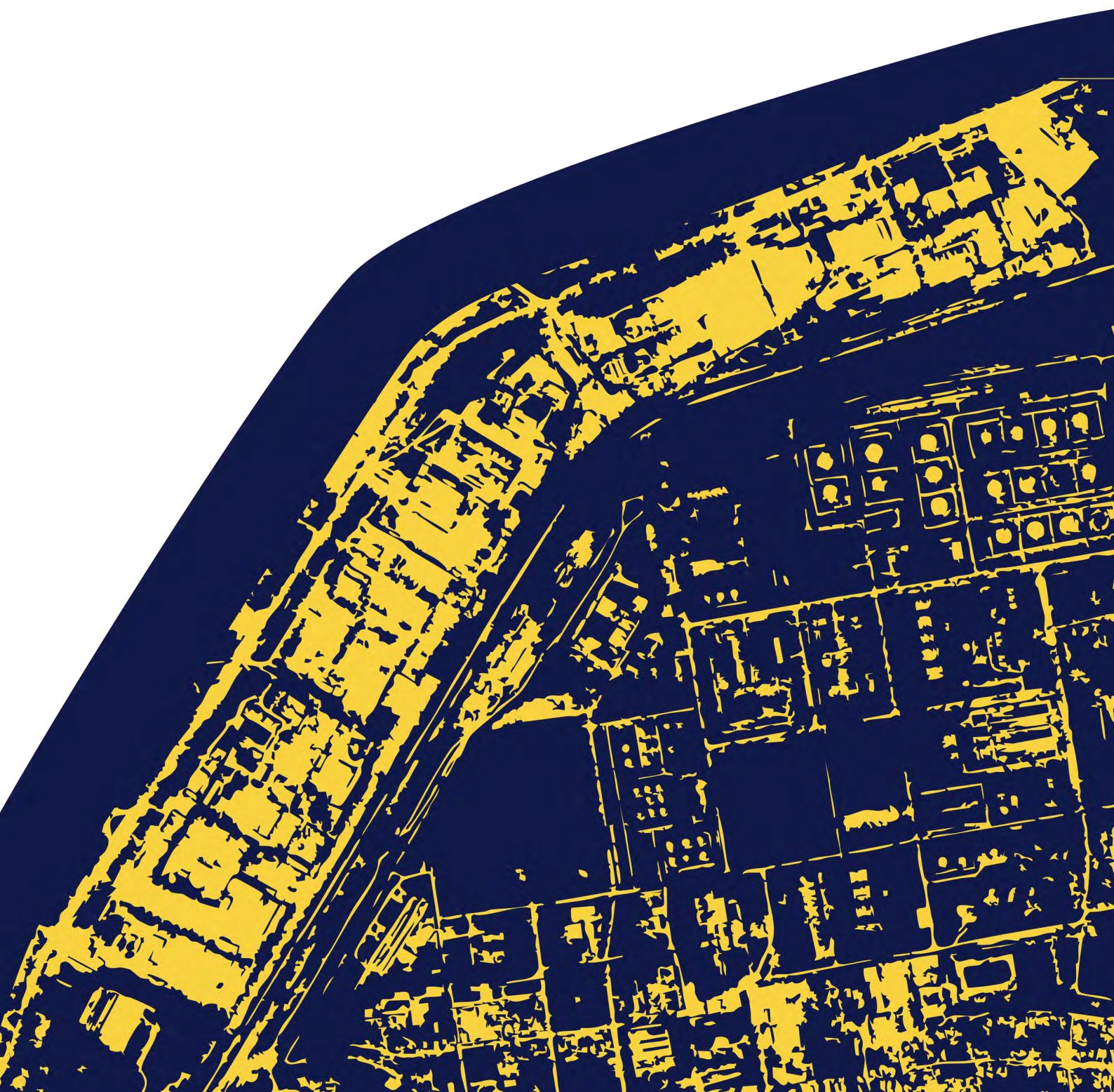
- Посилення суспільних груп.
- Розбудова довіри в громаді.
- Розбудова місцевої філантропії / активів.

Цікаво, що ці ж результати найчастіше обиралися серед усіх партнерів ГФФГ із благодійності у світі в період з 2022 по 2023 рік. Наступні за важливістю результати включають зниження рівня бідності, налагодження

зв'язків між ФГ, розбудову спроможності місцевих інституцій та налагодження зв'язків із політиками чи донорами.

Інший вплив може включати поширення навичок та знань між ФГ, зміну практики політиків та донорів, розбудову сфери місцевої філантропії, отримання більшої кількості ресурсів від політиків та донорів, налагодження відносин між різними громадами, посилення маргіналізованих груп, адвокацію та участь місцевого населення у взаємодії з владою, а також підвищення обізнаності політиків та донорів про громадську філантропію.

Підхід ГФФГ до вибору партнерів коротко описаний у Додатку 8 до цього звіту.

5. Виклики та можливості: шлях уперед

Можливості, виклики та загрози для ФГ представлені в таблиці SWOT (сильні та слабкі сторони, можливості та загрози) нижче.

Сильні сторони	■ Безпрецедентне розуміння місцевих потреб, ресурсів та пріоритетів ■ Місцеве представництво, модель розширює можливості для співпраці та самовизначення громади ■ Розбудова надії та довіри в громадах, навіть під час війни, на основі почуття причетності, активності та самореалізації. ■ Інклюзивність дій, модель ФГ сприяє розвитку плюралістичної української ідентичності та соціальної толерантності ■ Незалежність	■ Системи, процеси, інструменти, що забезпечують прозорість діяльності ■ Ефективне використання наявних ресурсів ■ Гнучкість реагування на війну та заходи з розбудови стійкості ■ Потужна мережа ФГ та допоміжні структури ■ Високий рівень залучення населення України до волонтерства й підтримки армії та своєї громади ■ Міцні зв'язки між ФГ та органами влади та/або іншими місцевими установами, зокрема, зі школами, бібліотеками, місцевими радами тощо. ■ Підходи, чутливі до війни
Слабкі сторони	■ Унікальна модель, що вимагає великої відданості з боку місцевого населення – її нелегко масштабувати, просто додавши більше ресурсів до системи ■ Високі вимоги до лідерства ФГ / очікування повної відданості 24/7 ■ Нетипова модель не завжди відповідає вимогам звітності деяких міжнародних партнерів	■ Розвиток громад не є явним пріоритетом для країни, що перебуває в стані війни ■ Залежність від невеликої кількості ключових лідерів у межах окремих ФГ ■ Обмеженість/скорочення благодійних ресурсів на місцевому рівні, як фінансових, так і з погляду кількості людей, зацікавлених у волонтерській діяльності
Можливості	■ Широкий інтерес до моделі ФГ із боку українських неприбуткових організацій ■ Послідовна адвокація та участь у глобальній кампанії #ShiftThePower та локалізація зусиль, спрямованих на збільшення потоку міжнародного фінансування для місцевих ОГС ■ Доступне основне фінансування та підтримка інституційного розвитку для команд ФГ ■ Додаткове грантове фінансування для розширення діяльності та соціальних інновацій ■ Значне зростання мережі ФГ через подальше зміцнення філантропів як інституції, що підтримує мережу ■ Величезні соціальні зрушення в українському суспільстві та соціальна мобільність можуть сприяти збільшенню кількості волонтерів та соціально свідомих людей на місцевому рівні	■ Високий рівень проникнення місцевої філантропії: Україна входить до десятки найщедріших країн світу (згідно з Всесвітнім рейтингом благодійності 2024 року від Charities Aid Foundation) ■ Участь у підготовці до післявоєнного відновлення для розширення можливостей для демократичного та орієнтованого на людей розвитку ■ Просвітницька робота з громадськістю та підвищення обізнаності про ФГ та місцеву філантропію ■ Розвиток самопомогі, індивідуальної стійкості та підтримка благодійних організацій та їхніх спільнот ■ Обмін знаннями з ФГ з інших країн, наприклад, щодо реагування на надзвичайні ситуації ■ Навчання за принципом «рівний — рівному» та мережева взаємодія серед ФГ
Загрози / ризики	■ Фінансування, недостатньо чутливе до війни, що заважає працівникам і командам ФГ працювати з місцевими благодійниками (наприклад, влаштовуватися на більш безпечну і фінансово привабливу роботу в МНУО) ■ Обтяжливі вимоги до звітності деяких міжнародних партнерів, які перешкоджають довірливим відносинам і чесному навчанню ■ Зростання напруженості на місцевому рівні та невдоволення громадськості може перешкоджати соціальній та громадській активності ■ Зростаюча залежність від міжнародного фінансування	■ МНУО наймають місцевий персонал поза межами ФГ, пропонуючи кращі гарантії зайнятості та щедри компенсаційні пакети ■ Економічний спад в Україні обмежує можливості корпоративної соціальної відповідальності бізнесу – важливого джерела фінансування для ФГ ■ Демографічна криза в Україні – що довше люди перебувають далеко від дому, особливо за кордоном, то слабшими стають їхні зв'язки з рідними громадами ■ Втрата актуальності для місцевих зацікавлених сторін через обмеження, які іноді встановлюють міжнародні партнери щодо підтримки армії ■ Втома та вигорання ключових осіб у ФГ

6. Роль мереж у розвитку – організації, що надають підтримку, як чинники, що сприяють розвитку екосистеми

6.1. Закладання підвалин: ранні зусилля з розбудови мережі та внесок ICAP Єднання

ICAP Єднання був першопроходцем у розвитку руху ФГ в Україні. Протягом двох десятиліть понад 30 окремих ФГ отримали підтримку від ICAP Єднання, ресурсного центру громадянського суспільства, який надав широкий спектр послуг. Вони включають надання інформації та навчання, фінансування та можливості для навчання за принципом «рівний – рівному».

Флагманською програмою для українських ФГ стала Школа фондів громад, що фінансується Фондом Мотта. Вона має чотири складові: грантову, освітню, мережеву та інформаційну. На сьогодні школу пройшли 75 ОГС, було проведено 97 освітніх заходів, навчальних візитів та заходів із налагодження зв'язків. Завдяки своїй діяльності з розбудови потенціалу ICAP Єднання надав лідерам громад необхідні навички у сфері фандрейзингу, надання грантів та управління, що значно зміцнило стійкість місцевих благодійних ініціатив.

ICAP Єднання також відіграє ключову роль в адвокації сприятливої політики та законодавчої бази, яка визнає та підтримує ФГ як життєво важливі рушійні сили місцевого розвитку та громадянської активності. Організація послідовно мобілізує мільйони гривень грантового фінансування, що дає змогу ФГ реалізовувати впливові проекти в галузі освіти, охорони здоров'я, захисту довкілля та соціальних послуг. Розвиваючи культуру філантропії та спільного прийняття рішень, ICAP Єднання допомагає ФГ стати надійними інституціями, які ефективно задовольняють місцеві потреби та розбудовують соціальну згуртованість.

Як активний член міжнародних філантропічних мереж, ICAP Єднання сприяє обміну знаннями та налагодженню партнерських стосунків, інтегруючи українські ФГ у глобальний рух за місцеву філантропію. Останніми роками Філантропи почали відігравати все більш помітну роль як ключова ресурсна та мережева платформи для ФГ, оскільки заходи з підтримки ФГ, які раніше проводив ICAP Єднання, здебільшого перейшли до Філантропів. Однак із початком повномасштабного

вторгнення ICAP Єднання, за фінансової підтримки Фонду Мотта, відновив співпрацю з ФГ, пропонуючи стратегічне керівництво та підтримку в надзвичайних ситуаціях, зокрема, надання грантів та основного фінансування ФГ та Філантропам.

6.2. Зміцнення зв'язків: Філантропи

У 2014 році українські ФГ за підтримки ICAP Єднання заснували Філантропів як спеціалізовану мережу для членів ФГ та організації підтримки ФГ.

Місія Філантропів полягає в сприянні розвитку філантропії в Україні як стратегії активізації громадської участі. Наразі мережа налічує 15 членів, усі вони є благодійними організаціями з усієї України, які сприяють розвитку місцевої філантропії та волонтерства. Більш детальну інформацію про послуги, що надаються Філантропами, можна знайти в Додатку 9 до цього звіту.

З початку війни Філантропи мобілізували значне міжнародне фінансування з низки джерел, серед яких Fondation de France, ГФФГ, GlobalGiving, Фонд Мотта, Фонд імені Роберта Боша та ShelterBox. Приплив міжнародного фінансування дав змогу мережі започаткувати нові програми національного рівня, як-от закупівля медичного обладнання для лікарень по всій Україні, а також спрямовувати грантове фінансування своїм членам. У 2023 році Філантропи розробили дві нові грантові програми, одна з яких підтримує місцеве жіноче підприємництво, а інша – ініціативи з розвитку громадського садівництва. Філантропи також швидко відреагували на нагальні потреби своїх членів. Наприклад, у червні 2023 року після руйнування Каховської дамби Благодійна організація Фонд громади міста Херсон «Захист» розпочала реагування у вигляді надзвичайних заходів з ліквідації наслідків повені, які Філантропи змогли профінансувати на суму понад 185 000 доларів США завдяки ресурсам, зібраним через створений нею фонд термінових закликів.

7. Рекомендації для донорів: посилення місцевих благодійних екосистем

7.1. Що працює: ключові відгуки від українських ФГ

Для цього звіту було проведено інтерв'ю з групою представників ФГ. На запитання «Що ви особливо цінуєте у ваших міжнародних фінансових партнерах?» вони надали низку відповідей.

Донори поважають свободу вибору

- «Ми цінуємо, коли поважають наш вибір реагування».
- «Ми краще знаємо, що зараз потрібно нашій громаді. Те, що спрацювало деінде, не обов'язково спрацює в нашій громаді, або це просто не є пріоритетом. Або це гарна ідея, але час для нас не найкращий».
- «В ідеалі, ви пропонуєте ідею, вона отримує підтримку, ви готуєте план, а потім маєте простір для творчості в межах погодженого плану дій».

Гнучкість і здатність адаптуватися до змін

- «Ми взяли на себе зобов'язання провести кілька культурних заходів у нашому громадському центрі. Однак через обстріли вікна були розбиті, і ми не змогли дотримуватися нашого початкового плану. На щастя, наш фінансовий партнер не лише продовжив термін дії гранту на місяць, щоб ми змогли організувати заплановану кількість заходів, але й виділив додатковий бюджет, що допомогло нам швидко відремонтувати громадський простір і продовжити наші культурні та психосоціальні заходи».
- «Це війна, завжди щось може піти не так або піти не за планом. Але неправильно припиняти щось робити тільки через це».

Роль Філантропів як надійного посередника, якому довіряють

- «Без Філантропів ми б ніколи не досягли такого успіху, як зараз. Ми відчуваємо, що ми не самотні, завдяки Філантропам. Ми знаємо, що в цій мережі в нас є товариші в нашій справі».

- «Процес комплексної перевірки міжнародних партнерів вимагає багато часу та зусиль. Набагато простіше, якщо Філантропи проведуть нашу комплексну перевірку, і цього буде достатньо для міжнародного партнера».
- «Філантропи допомогли привернути увагу міжнародних партнерів-донорів до нашого способу роботи. Багато міжнародних партнерів не визнають, що є сильні місцеві організації, які знають, що краще для їхніх громад, і які працюють прозоро та інклюзивно протягом багатьох років. Вони також допомогли нам попередньо підібрати партнерів і мінімізували наші операційні витрати».

Заклик до спрощення процесів подання грантових заявок та звітування

- «Іноді здається, що люди, які розробляють грантові процеси, просто хочуть дати більше роботи консультантам із написання заявок на гранти. Ми працюємо з активістами з невеликих громад, і їх просять розробити дерево цілей. Не так багато людей, яким не байдуже, які мають хороші ідеї та готові щось робити. Вони цінні як золото для нас та їхніх громад. Вони не зможуть заповнювати складні форми».
- «Якщо все піде відповідно до плану та домовленостей, усі операції будуть підтверджені первинними документами, а також будуть чітко визначені контрольні точки для моніторингу та звітності, ми сподіваємося, що цього буде достатньо. Час, витрачений на докладний опис нашої діяльності, віднімається від часу, відведеного на роботу з нашими бенефіціарами».

Вирішальна роль основного фінансування для забезпечення стабільності діяльності та зростання

- «З початку повномасштабного вторгнення ми провели 16 грантових конкурсів. Лише завдяки одному партнеру-донору (якому ми дуже вдячні), який підтримував три конкурси, ми змогли виплачувати заробітну плату основній команді ФГ. Люди віддані своїй справі, але є межі того, скільки можуть робити волонтери, з огляду на те, що війна триває вже третій рік».

7.2. Загальний профіль ідеальних партнерів із фінансування: погодження для отримання більшого впливу

Аналіз різного досвіду роботи ФГ із міжнародними фінансовими партнерами вказує на такий «ідеальний профіль»:

- Донори, які визнають, що ФГ мають більшу додану цінність, ніж просто партнери-виконавці. Погодження цілей: українські ФГ є належними партнерами для донорів, які визнають критично важливу роль незалежного, місцевого громадянського суспільства як наріжного каменю демократичного врядування та відстоювання прав, або тих, хто прагне просувати порядок денний локалізації.
- Зосереджуючись на довгостроковому розвитку громад під керівництвом місцевих органів влади, що формує місцеву відповідальність та сприяє активній громадянській позиції та участі, українські ФГ не є «організаціями гуманітарної допомоги» за своїм вибором чи спеціалізацією. Натомість це роль, яку вони були зобов'язані й здатні відігравати. Їхня робота з реагування на війну свідчить про глибоке знання громади, а також про готовність і здатність адаптуватися до нових і кардинально інших обставин. Хоча вони здатні спрямовувати ресурси низовим групам, вони є не просто посередниками або «механізмами доставки фінансування», створеними для зовнішніх донорів, а організаціями з власними програмами розвитку, налагодженими мережами, зв'язками та методами роботи.
- Донори, які готові інвестувати в зростаючу глобальну мережу альтернативних підходів «знизу догори», які ставлять у центр уваги рівність, гідність і довіру. Погодження цінностей: українські ФГ та Філантропі є частиною глобального руху #ShiftThePower – мобілізаційної сили, яка «прагне висвітлити, використати, забезпечити ресурсами, легітимізувати та об'єднати ці нові способи «приймати рішення та діяти», що з'являються у всьому світі під широкою парасолькою щедрості руху, щоб вони могли надихнути на бачення доброго суспільства та стати силою для справжніх та довготривалих змін». Українські ФГ є частиною ширшої глобальної історії, яку розповсюджує зростаюча група дедалі більше активних мереж про місцевих активістів, тісно пов'язаних із громадами, яким вони служать, і про критично важливу роль, яку вони можуть – і мають – відігравати як у контексті нагальних потреб, так і в довгостроковій перспективі.

- Донори, які готові збалансувати власні вимоги до підзвітності та відповідності з наявними системами, особливо там, де вони наголошують на низхідній підзвітності перед громадою. Легітимність та довіра до українських ФГ на місцевому та національному рівнях залежить від потужної спроможності та внутрішніх систем, які забезпечують прозорість і підзвітність перед своїми громадами та партнерами. Ці системи розроблялися та тестувалися колективно протягом тривалого часу.

7.3. Спеціалізована підтримка: моделі фінансування для сталого розвитку

Якщо говорити конкретно, якої підтримки потребують українські ФГ? Інтерв'ю з окремими ФГ та мережами підтримки – на додаток до ширшого аналізу грантів та інших даних – свідчать про таке:

Більше фінансування для ФГ

- Організаційні структури ФГ є достатньо міцними, щоб абсорбувати – і розподіляти – більше ресурсів, і багато з них добре підготовлені до наступного етапу організаційного зростання. Системи надання грантів, бухгалтерського обліку, звітності, вимірювання та навчання вже є і були перевірені з початку повномасштабного вторгнення.

Застосування належних та контекстно-чутливих вимог щодо нормативно-правової відповідності та звітності

- Хоча зовнішні донори можуть мати особливі вимоги до підзвітності перед власними зацікавленими сторонами, важливо знайти способи збалансувати вимоги до даних та доказів від зовнішніх акторів із наявними системами вимірювання та звітності, розробленими власними силами ФГ. Той факт, що ФГ особливо занепокоєні конкретними заходами, як-от рівень довіри та соціальної згуртованості в громаді, зміцнення місцевої філантропії та культури благодійності, а також сприяння залученню громади, має бути цікавим і важливим для будь-якого донора, який інвестує в Україну.
- Визначити можливості для спільного створення параметрів, щоб вони поєднували вимоги висхідної та низхідної підзвітності й принаймні не підірвали усталені процеси, а також, що ще важливіше, відносили з партнерами в громаді. Звітність про гранти для ГФФГ демонструють, що українські

ФГ збирають та аналізують дані про результати послідовно та за участі громадськості, і що вони здатні визначати та оцінювати успіх не лише в контексті проєктів, але і пріоритетів громади.

- Визнати швидку зміну темпу і травми, пов'язані з війною, а також реальність вигорання ключового персоналу. ФГ мають невеликі команди працівників з обмеженими можливостями щодо заповнення складних форм заявок, або, займаючись цим, вони щонайменше відволікаються від основної роботи в громаді. Рекомендуються такі вимоги до заявок та звітності, які підкреслюють процеси та мету, а також практичні результати, які враховують витрачене фінансування та ширші зміни на рівні громади, а також вимоги, що передбачають гнучкість на випадок раптових потрясінь або змін.
- Використовувати якісні дані: надати можливість ФГ звітувати про «м'які» показники, як-от зміни щодо довіри громади, готовності до волонтерства та розбудова місцевого потенціалу. Ці фактори мають вирішальне значення для оцінювання ширшого впливу роботи ФГ в умовах невизначеності.

Взаємодіяти з ФГ як з майбутніми лідерами відновлення

- Визнати ФГ ключовими учасниками всього післявоєнного відновлення, використовуючи їхні підходи, чутливі до війни, та досвід у галузі психічного здоров'я, психосоціального зцілення, реінтеграції ветеранів та відродження місцевої економіки.
- Підтримувати ФГ у реалізації комплексних, багатовимірних заходів із відновлення, забезпечуючи ефективне спрямування ресурсів на розв'язання проблем за ініціативи громади.
- Партнерство з ФГ для мобілізації їхніх місцевих знань та досвіду, забезпечення інклюзивності та стабільності зусиль із відбудови.
- Розширити базову підтримку
- Надавати необмежене фінансування ФГ для підтримання діяльності та забезпечення довгострокової стійкості, особливо з огляду на те, що масштаби викликів у воєнний час вимагають повної зайнятості та професіоналізації основних команд.
- Основне фінансування має вирішальне значення для уникнення залежності від нестабільних волонтерських структур, забезпечуючи здатність ФГ підтримувати свою спроможність реагувати на кризи та готуватися до відновлення.

- Розширити фінансування, щоб дати змогу ФГ збільшити свій миротворчий вплив. Їхні міцні організаційні структури мають хороші можливості для управління подальшим зростанням та фінансуванням.

Сприяти наявній співпраці

- Використовувати Філантропів як найбільш підходящу точку входу для фінансових партнерів. Мережа може допомогти в пошуку донорів для відповідних ФГ за тематичним або географічним принципом, а також в управлінні коштами для субгрантів.
- Визнати роль Філантропів у розвитку мережі ФГ в Україні через ініціативи, як-от Школа фондів громад та цільова підтримка молоді через Молодіжні банки в громадах. Прямка підтримка Філантропів (основне фінансування, організаційний розвиток тощо) посилить мережу та окремі ФГ.
- Залучати ICAP Єднання до розбудови спроможності акторів громадянського суспільства. Маючи багаторічний досвід, ICAP Єднання надає субгранти, тренінги, адвокаційні програми та програми навчання за принципом «рівний — рівному» для сприяння організаційному розвитку за різними моделями.
- Для донорів, які не можуть безпосередньо взаємодіяти з місцевими акторами, партнерство з ГФФГ як надійним посередником для ефективного спрямування ресурсів.

Розвивати міжнародні зв'язки та обмін знаннями.

- Сприяти встановленню зв'язків між містами-побратимами та розвивати партнерство між містами для сприяння міжнародній співпраці.
- Надавати платформи для ФГ, щоб ділитися досвідом, представляти українську культуру та брати участь у глобальних заходах з навчання за принципом «рівний — рівному» та налагодження зв'язків.
- Організовувати навчальні поїздки та обміни між українськими ФГ та їхніми міжнародними партнерами для обміну знаннями та кращими практиками.
- Зміцнювати зв'язки між ФГ та українською діаспорою для використання їхніх ресурсів та розбудови міжнародної солідарності.
- Підтримувати зусилля з документування діяльності та досвіду українських ФГ, висвітлення їхнього впливу та донесення їхніх історій до глобальної аудиторії.

8. Висновки та наступні кроки

8.1. Обґрунтування інвестицій в місцеве лідерство

Стійкість та ефективність українських ФГ під час війни є переконливим свідченням критичної важливості місцевого лідерства під час кризи. ФГ довели, що вони є гнучкими та глибоко відданими своїй справі акторами, які долають величезні виклики, зміцнюючи довіру, згуртованість та здійснюючи відчутний вплив у своїх громадах. Їхня роль є ключовою не тільки зараз: вони будуть незамінними й на етапі післявоєнного відновлення.

Війна продовжує виснажувати місцеві ресурси, руйнувати соціальні зв'язки та дестабілізувати громади. Необхідно вжити негайних заходів для того, щоб забезпечити спроможність ФГ підтримувати свою критично важливу діяльність, готуючись очолити довгострокові заходи з відновлення. Міжнародна спільнота має скористатися цим моментом, щоб надати підтримку, необхідну ФГ для продовження їхньої роботи та масштабування впливу.

ФГ діють як природні точки входу для післявоєнного відновлення завдяки своїй присутності, довірі та зв'язкам у своїх громадах. Вони мають тонке розуміння місцевих потреб, що дає їм змогу визначати пріоритети втручань, які дадуть значущі та довготривалі результати. Їхня здатність мобілізувати місцеві ресурси та зацікавлені сторони позиціонує їх як важливі центри планування та реалізації заходів із відновлення.

Глобальні ініціативи, як-от рух #ShiftThePower, виступають за розширення можливостей місцевих акторів керувати власним розвитком. Українські ФГ втілюють цей принцип, гарантуючи, що процес прийняття рішень залишається прив'язаним до потреб і пріоритетів їхніх громад. Інвестування в ці організації – це вже не просто можливість, а необхідність для забезпечення справедливого та надійного майбутнього для України.

8.2. Приведення глобальної солідарності у відповідність із місцевими реаліями

Українські ФГ продемонстрували надзвичайну здатність сприяти стійкості та соціальній згуртованості у воєнний час. На відміну від великих зовнішніх організацій, ФГ працюють на низовому рівні, підтримуючи прямий зв'язок зі своїми громадами та швидко адаптуючись до мінливих потреб. Їхнє вміння орієнтуватися в складних викликах воєнного часу, одночасно зміцнюючи довіру та єдність серед розрізненого населення, є безпрецедентним.

ФГ унікально поєднують реагування на кризові ситуації з довгостроковим розвитком – подвійний пріоритет, який вирізняє їх з-поміж інших. Від початку повномасштабного вторгнення вони не лише здійснювали реагування на надзвичайні ситуації та розподіляли гуманітарну допомогу, а й виступали в ролі центрів відновлення соціальних зв'язків та збереження ідентичності громади. Наприклад, ФГ організували спільні ініціативи, які об'єднують переміщене населення та приймальні громади, сприяючи взаєморозумінню та інтеграції. Ця діяльність безпосередньо протидіє фрагментації, спричиненої переміщенням і травмою, зміцнюючи соціальну згуртованість у спосіб, який не можуть повторити зовнішні актори.

У міру того, як Україна переходить до відновлення, ФГ залишатимуться в центрі зусиль із відбудови не лише інфраструктури, а й соціальної структури громад. Глибоке знання місцевої специфіки дає їм змогу виявляти та розв'язувати унікальні проблеми, як-от інтеграція ВПО або надання психосоціальної підтримки постраждалому від травм населенню. Їхні налагоджені зв'язки з місцевими органами влади, бізнесом і громадянським суспільством забезпечують ефективне та справедливе використання ресурсів.

Нагальність підтримки українських ФГ важко переоцінити. Їхня робота з підтримання соціальної згуртованості та стійкості під час війни була критично важливою для запобігання глибшим суспільним розломам. На етапі відновлення їхнє лідерство буде життєво важливим для забезпечення того, щоб зусилля з відбудови не просто відновлювали втрачене, а створювали сильніші, згуртованіші громади. Для

міжнародних зацікавлених сторін партнерство з ФГ пропонує унікальну можливість поєднати глобальні принципи з перевіреними, ефективними діями на місцевому рівні. Інвестуючи в ці організації, світова спільнота може допомогти Україні вийти з війни сильнішою, згуртованішою та стійкішою.

Водночас українські ФГ також пропонують потужний приклад низки організаційних практик та ширшої архітектури розвитку під керівництвом громади, елементи якої можуть бути актуальними для акторів громадянського суспільства в інших конфліктних ситуаціях, які шукають більш традиційні моделі посередницького фінансування.

8.3. Наступні кроки: зміцнення екосистеми ФГ

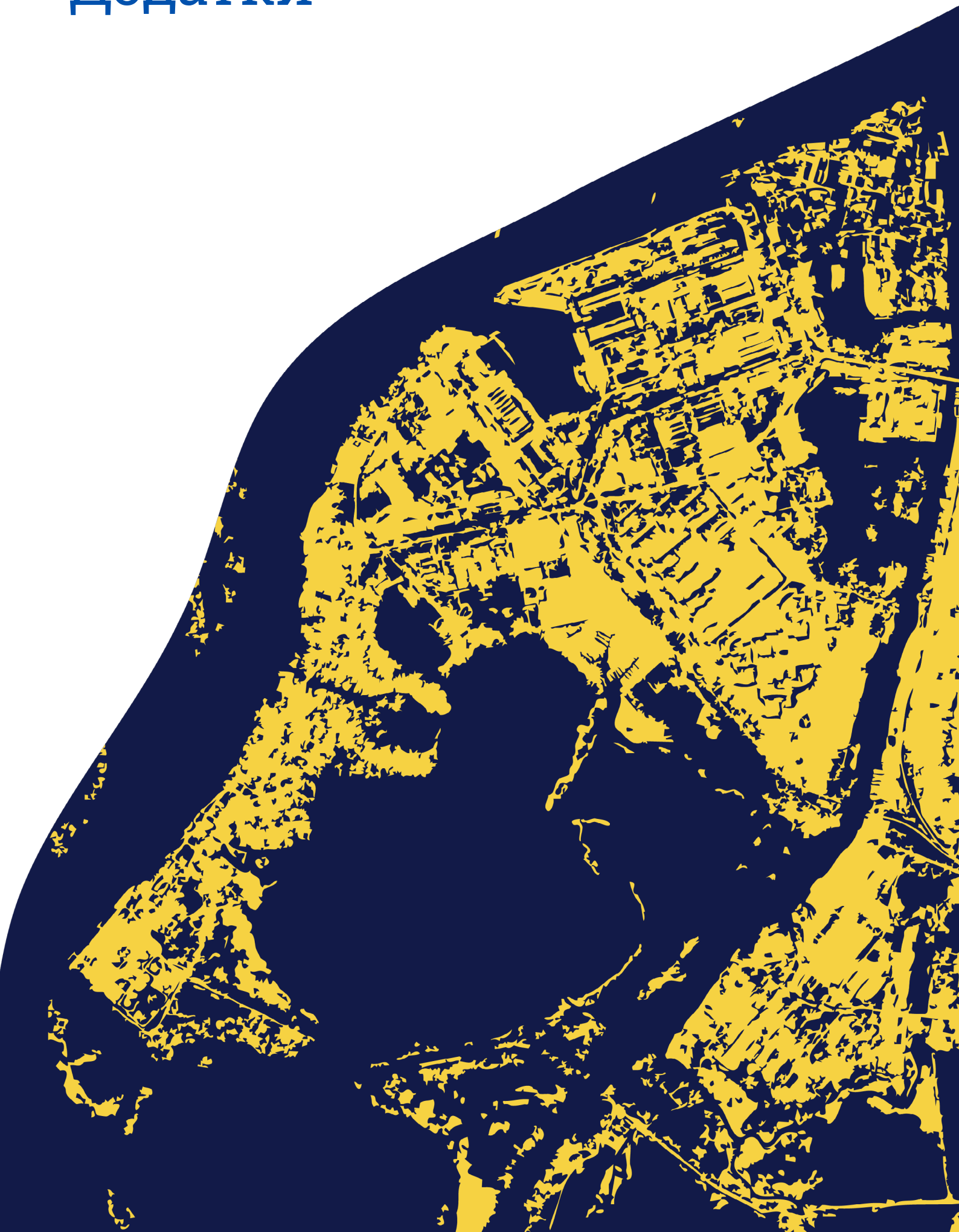
Для подальшої підтримки росту та впливу ФГ в Україні необхідно вжити таких заходів:

- 1. Збільшення фінансування ФГ, зокрема основної підтримки:** із затягуванням війни фінансові та людські ресурси починають виснажуватися. Фінансування як програм, так і основних витрат є важливим для того, щоб ФГ могли продовжувати реагувати на кризу, що триває, а також готуватися до відновлення.
- 2. Визнання ФГ як майбутніх лідерів відновлення:** ФГ стануть важливими учасниками післявоєнної відбудови, здатними мобілізувати місцевий досвід і ресурси для заходів із відновлення, причому робити це з огляду на контекст і війну. Багато з них уже мають навички та досвід у широкому спектрі тем – від психічного здоров'я та психосоціального зцілення до реінтеграції ветеранів та відродження місцевої економіки.
- 3. Вимірювання того, що має значення:** окрім реалізації програм та інших заходів, ФГ надають пріоритет іншим параметрам у своїй роботі, як-от розбудова довіри, зміцнення місцевої філантропії, сприяння залученню громадськості тощо. Традиційні вимоги до донорської звітності часто є адміністративно обтяжливими й орієнтованими на конкретні вимоги до підзвітності та інтереси донора. Однак для донорів, які прагнуть сприяти місцевому розвитку, є значні можливості для прийняття вимог до звітності, які поєднують потреби донорів у вертикальній підзвітності з ширшими типами даних на основі пріоритетів громади, які відображають повний обсяг внесків ФГ в умовах невизначеності.

4. Інвестування в наявну екосистему та створені мережі: Філантропи, які спеціалізуються на підтриманні ФГ через індивідуальне навчання, наставництво та налагодження зв'язків, з початком повномасштабного вторгнення взяла на себе важливу лідерську роль, очоливши глобальні агітаційно-просвітницькі кампанії та спрямовуючи ресурси своїм членам, тоді як ICAP Єднання продовжує надавати основну та проектну підтримку ФГ, а також сприяти ширшій розбудові потенціалу різних акторів громадянського суспільства, надавати субгранти та здійснювати агітаційно-просвітницьку роботу.

5. Розвивати міжнародні зв'язки та обмін знаннями: розвиток міжнародного партнерства та сприяння обміну знаннями посилює спроможність українських ФГ, їхню глобальну видимість та участь у глобальних заходах і дискусіях щодо благодійності та міжнародного розвитку. Участь у міжнародних конференціях і нарадах, навчальні поїздки та обміни, ініціативи міст-побратимів, партнерство з мережами української діаспори, документування тематичних досліджень, історій тощо – усе це є важливими способами посилення їхньої ролі як глобальних лідерів у сфері стійкості та соціальної згуртованості.

Додатки

Додаток 1: Визначення фонду громади

Рада з питань фондів у Сполучених Штатах дає фондам громад таке визначення:

«Фонди громад – це громадські благодійні організації, які надають гранти та працюють над покращенням життя людей у певній географічній місцевості. Вони об'єднують фінансові ресурси приватних осіб, сімей та бізнесу для підтримання ефективних неприбуткових організацій у своїх громадах. Фонди громад є ключовими гравцями у виявленні та розв'язанні місцевих проблем. Вони надають гранти на підтримку широкого спектру неприбуткових видів діяльності, як-от мистецтво, освіта, охорона здоров'я, гуманітарні послуги та допомога під час стихійних лих. Об'єднуючи ресурси багатьох донорів, вони можуть задовольняти критичні потреби більш ефективно та результативно».

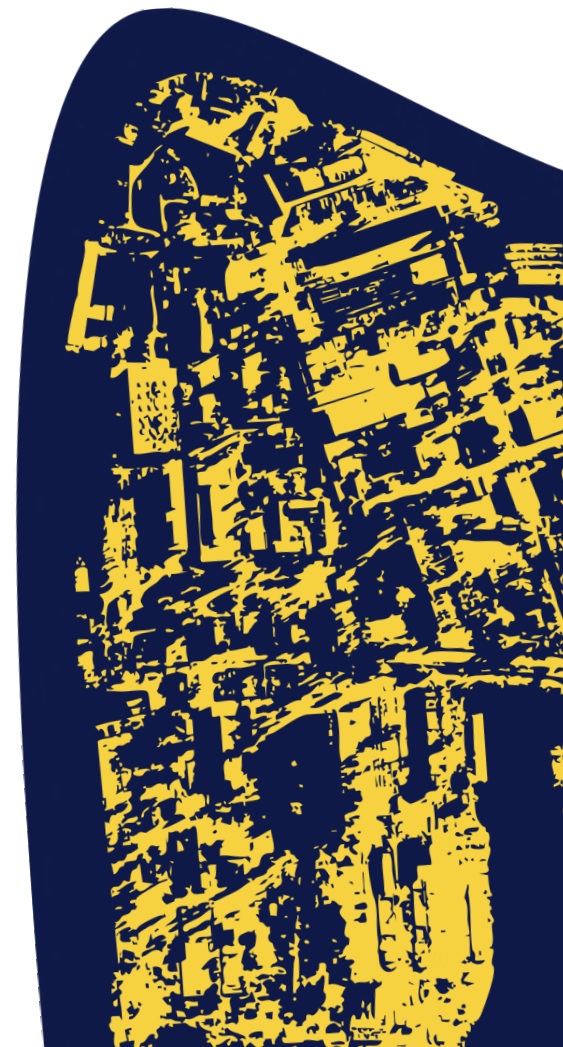
Деякі дослідники вказують, що «хоча історично ці організації мали географічний фокус, коли кожна фундація працювала на місцевому або регіональному рівні, в останні роки термін «громада» почав зміщуватися в ширший, більш глобальний контекст. «Громада» може бути там, де ви зараз живете, де ви навчалися в коледжі, де ви виросли, де ви працюєте, де ви молитесь, де ви проводите час на вихідних, або з огляду на безліч інших факторів. Сьогодні ці засади набувають нових форм, які виходять за межі географії та зосереджуються на елементах індивідуальної ідентичності та релігії».

ГФФГ, який працює у всьому світі, підтримує різноманітні організації, які можуть не бути «фондами громад» як такими, але ототожнюють себе з концепцією та практикою філантропії громад. До них відносяться громадські благодійні організації, фонди громад, жіночі фонди, соціально-екологічні фонди, національні громадські фонди та інші низові грантодавці. Інтереси деяких із цих організацій можуть бути прив'язані до певної географії, тоді як інші об'єднуються навколо тем і питань, важливих для певної спільноти або групи людей. Об'єднувальною ланкою є те, що ці організації визнають, цінують і прагнуть розвивати місцеві активи та ресурси як центральну опору розвитку, що належить громаді та керується громадою.

Фонд Мотта, який протягом десятиліть підтримує розвиток фондів громад, пропонує таке визначення та критерії:

- Місцеві інституції, які насамперед мають місцеві ресурси та керуються на місцевому рівні, не обмежуються конкретною групою ідентичності чи сферою діяльності (принцип «місцеві ресурси для місцевих потреб»).
- Постійна інституція, яка може діяти стратегічно в довгостроковій перспективі та адаптуватися, якщо ситуація із часом змінюється.
- Незалежна від певних політичних чи релігійних поглядів інституція, що передбачає множинність джерел фінансування.
- Установа, яка фінансує інших і допомагає розвивати місцевий потенціал та екосистему, зокрема через надання грантів.

Послідовним елементом усіх цих визначень є ідея про те, що ініціатива створення фонду має виходити зсередини громади, а не ззовні. Це єдиний спосіб не спотворити місцеві процеси й не нашкодити.

Додаток 2: Контекст, передумови та історія ФГ в Україні до початку повномасштабного вторгнення

Розвиток ФГ в Україні можна описати такими етапами:

- Заснування та ранній розвиток (1995-2005 рр.)
- Розширення та посилення впливу (2005-2019 рр.)
- Зміцнення мережі та адаптація під час кризи (2019-2022 рр.)
- Реагування на повномасштабне вторгнення та міжнародна співпраця (2022 рік – теперішній час)

Етап 1: Заснування та ранній розвиток (1995-2005 рр.)

Фундація імені князів-благодійників Острозьких була заснована в 1995 році й визнана найстарішою благодійною організацією в Україні. Деякі інші, зокрема, Благодійна організація Фонд громади міста Херсон «Захист», Фонд «Молода громада» та Фонд громади Вознесенська, з'явилися у 2003-2004 роках і зосередилися на розвитку місцевої філантропії та громадянської активності. Ці перші зусилля підтримували Фонд Мотта та ICAP Єднання. Разом вони відіграли життєво важливу роль у поширенні концепції ФГ в Україні. На розвиток цих фондів вплинув ширший рух ФГ в усьому світі, особливо в Північній Америці та Західній Європі.

Аналіз вибірки партнерів ГФФГ в Україні показує, що створення ФГ в Україні відбувалося органічно² без «великих вибухів». Це може слугувати доказом того, що вони справді формуються і рухаються на місцевому рівні, а не створюються через зовнішній вплив і стимули.

Етап 2: Розширення та посилення впливу (2005-2019 рр.)

Протягом цього етапу ФГ в Україні значно розширилися за кількістю та впливом. Вони отримали значну підтримку щодо розвитку потенціалу, зокрема, ознайомчі поїздки для вивчення того, як модель ФГ застосовується в інших країнах. Вони почали відігравати помітнішу роль у розв'язанні місцевих проблем, зокрема в галузі освіти, охорони здоров'я та захисту довкілля, надаючи гранти та мобілізуючи місцеві ресурси. Реформа децентралізації в Україні, яка розширила повноваження та бюджети місцевої влади, ще більше посилює роль ФГ у залученні громадян до

проектів місцевого самоврядування та розвитку.

У 2009 році ICAP Єднання першим в Україні почав навчання місцевих ОГС щодо роботи ФГ. Ця робота нещодавно була передана до Філантропів і триває до сьогодні.

Етап 3: Зміцнення мережі та адаптація під час кризи (2019-2022 рр.)

У 2014 році за ініціативи ICAP Єднання відбулася чотирнадцята зустріч спільноти практиків з організаційного розвитку фондів громад в Україні, на якій було прийнято рішення про створення мережі для надання послуг із регрантингу, фандрейзингу та розбудови організаційної спроможності. Результатом стало створення Філантропів, які стали більш активними з 2019 року.

Після російської анексії Криму та війни на сході України ФГ адаптувалися до нагальних потреб переміщеного населення та постраждалих від війни громад. Вони відіграли вирішальну роль у наданні гуманітарної допомоги, побудові миру та підтриманні ВПО.

Пандемія COVID-19 суттєво вплинула на розвиток та діяльність ФГ в Україні, змінивши їхню роль у місцевих громадах кількома способами:

- **Посилення ролі в реагуванні на кризу:** пандемія вивела ФГ в Україні на передову в реагуванні на місцеві кризові ситуації. Вони швидко мобілізувалися для надання основних послуг, як-от роздача медикаментів, харчових продуктів та фінансової допомоги вразливим верствам населення, що постраждали від пандемії. Здатність швидко розгортати ресурси дала їм змогу задовольнити найбільш важливі та нагальні потреби під час кризи у сфері охорони здоров'я.
- **Інновації / цифрова трансформація:** пандемія прискорила цифрову трансформацію ФГ в Україні. Через обмеження на проведення особистих зустрічей багато організацій перейшли на онлайн-платформи для фандрейзингу, залучення громадськості та прийняття рішень. Ця зміна не лише зберегла їхню діяльність під час пандемії, а й відкрила нові шляхи для охоплення ширшої аудиторії та донорів.

² Дати заснування партнерів ГФФГ, включених до дослідження, розподіляються таким чином: 1995 рік (одна організація); 2000-2010 роки (чотири організації); 2010-2015 роки (шість організацій); 2016-2020 роки (три організації).

- **Зміцнення зв'язків між громадами.** Пандемія підкреслила важливість міцних зв'язків між громадами та місцевими мережами. ФГ в Україні відіграли ключову роль у зміцненні солідарності та взаємодопомоги в громадах, допомагаючи розбудовувати стійкість не лише до пандемії, а й до інших криз, як-от початкова фаза російського вторгнення.
- **Зосередьтеся на вразливих групах.** Пандемія також привернула більшу увагу до потреб вразливих груп, як-от люди похилого віку, малозабезпечені сім'ї та люди з інвалідністю. ФГ надавали пріоритет цим групам у своїх зусиллях щодо надання допомоги, гарантуючи, що підтримка дійде до тих, хто її найбільше потребує.
- **Довгострокові стратегічні зміни.** Досвід реагування на пандемію COVID-19 спонукав багато ФГ включити більш ефективне кризове управління та готовність до катастроф у своє стратегічне планування. Це дало їм змогу краще підготуватися до повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року.

Етап 4: Реагування на повномасштабне вторгнення та міжнародна співпраця (2022 рік – теперішній час)

Більшість українських ФГ продовжили свою діяльність із початку повномасштабного вторгнення, хоча їхня кількість зменшилася. У 2024 році в Україні діяли 21 ФГ, згідно з даними [European Community Foundation Initiative](#), порівнянно з 33 ФГ, які діяли до початку повномасштабного вторгнення. Наразі членами Філантропів є 15 організацій. За даними спостережічів, є більше організацій, які працюють як ФГ, проте не називають себе такими. У роботі ФГ Відбулося кілька змін, зокрема такі:

- Гуманітарне реагування як нова сфера діяльності.
- Зростання масштабу та складності.
- В основі моделі залишається регрантинг.
- Обмін та взаємопідтримка на новому рівні.
- Поглиблення та розвиток мережі.
- Збільшення частки міжнародного фінансування.
- Активізація міжнародної адвокації.

Більш детальна інформація та приклади наведені нижче.

Гуманітарне реагування як нова сфера діяльності.

Хоча до початку повномасштабного вторгнення ФГ мали обмежений досвід гуманітарної діяльності, вони мали необхідні передумови – зокрема, довірливі

стосунки у своїх громадах, а також системи та процеси, необхідні для прозорості роботи, – щоби почати діяти як гуманітарні хаби, коли потреби громади зросли протягом перших тижнів війни. Наприклад, Фонд громади «Подільська громада», розташований у Вінниці в центральній Україні, після вторгнення став величезним гуманітарним хабом, через який багато інших ФГ отримували гуманітарну допомогу. Станом на початок 2025 року Фонд продовжує забезпечувати Громадську організацію «Фонд розвитку громади» на сході країни товарами для розповсюдження в рамках пакетів гуманітарної допомоги.

Зростання масштабів та складності. З початку повномасштабного вторгнення у 2022 році більшість партнерів ГФФГ відчували зростання свого річного бюджету в кілька разів. Серед них три організації, чия діяльність зросла більш ніж у десять разів. Це ілюструє їхню актуальність і здатність до адаптації. Більшість українських ФГ-партнерів ГФФГ збільшили свої програмні бюджети під час війни у порівнянні з минулим роком. Це може означати, що режим реагування на кризу вимагав від ФГ виконувати більше роботи самостійно, замість того, щоб надавати можливості та ресурси для цього іншим. Потенційним донорам/прихильникам варто розглянути можливість поступового повернення ФГ до ролі посередника, а не виконавця.

В основі моделі залишається регрантинг. Більше як половина партнерів ГФФГ займаються грантовою діяльністю, а загальна сума коштів, виділених у вигляді грантів, для деяких ФГ подвоїлася або навіть потроїлася за період 2022-2024 років.

Спільне використання та взаємопідтримка на новому рівні. Українські ФГ багато в чому підтримують один одного на основі принципу спільної участі. Наприклад, БО «Фонд громади Березані» та Громадська організація «Фонд розвитку Каховської громади» спільно працювали над забезпеченням ВПО придатним житлом у приймальних громадах, а Фонд громади «Подільська громада» співпрацює з Громадською організацією «Фонд розвитку громади» на сході країни для розподілу пакетів гуманітарної допомоги. Крім того, коли працівники Громадської організації «Фонд розвитку громади» тимчасово переїхали на захід країни у 2022 році, вони швидко сформували нові робочі відносини з Благодійною організацією «Фонд громади Барського району 'Барі'». Ці приклади є яскравою ілюстрацією важливості місцевих мереж, солідарності та співпраці в часи кризи та нужди.

Зміцнення мережі та поглиблення розвитку. Мережа ФГ і далі зростає, а Філантропи пропонують Школу фондів громад для зацікавлених ОГС для розбудови

їхньої діяльності. За даними Філантропів, у 2023 році понад 60 ОГС подали заявки на участь у їхній школі, з яких 20 були запрошені на початковий навчальний модуль. Десять із них наразі отримують наставницьку підтримку від більш авторитетних ФГ за принципом «рівний — рівному».

Збільшення частки міжнародного фінансування. До 2022 року фінансування українських ФГ надходило переважно з місцевих джерел, приблизно 70-80% за даними ICAP Єднання. Ситуація кардинально змінилася після початку повномасштабного вторгнення, оскільки значна частина коштів, зібраних на місцях, тепер спрямовується на підтримку української армії. ФГ повідомили про скорочення частки зібраних на місцях ресурсів у своїх бюджетах приблизно до 20%, згідно з тим же джерелом. Проте навіть під час війни всі розглянуті проекти з портфоліо ГФФГ в Україні мали сильний елемент мобілізації місцевих ресурсів. Ця особливість залишається важливим елементом ідентичності ФГ та передумовою для забезпечення їхньої незалежності та вкоріненості у своїй громаді.

Активізація міжнародної адвокації. Український рух ФГ також отримує все більше визнання та підтримки з боку міжнародних мереж, як-от European Community Foundation Initiative, що сприяє співпраці та мобілізації ресурсів у всій Європі. У 2022 році, усього через кілька місяців після початку війни, Філантропи провели інформаційно-просвітницьку кампанію навколо потужного відкритого листа [«Якщо не зараз, то коли?»](#). [Відкритий лист до міжнародних донорів та неурядових організацій, які щиро хочуть допомогти Україні](#), який був сприйнятий як чітко сформульований запит до міжнародних партнерів діяти в дусі деколонізації, підзвітності місцевому населенню, руху #ShiftThePower та локалізації. Лист містив такі прохання:

1. Скоротити бюрократію.
2. Нехай місцеві актори громадянського суспільства визначають наші пріоритети й те, як ми хочемо діяти в знак солідарності в цій війні.
3. Інвестуйте в способи допомогти місцевим жителям розповісти наші власні історії та пояснити, що ми робимо, щоб допомогти. Це сприяє глибшому розумінню та допомагає нам забезпечити прямий доступ до ресурсів.
4. Почніть вчитися в нас.

Повний текст Відкритого листа міститься в Додатку 7 до цього звіту.

Додаток 3: Операційна модель ФГ: набуті критерії та відповідний шлях організаційного розвитку

Практика показує, що місцеві актори демонструють вищу ефективність у наданні допомоги у порівнянні з міжнародними неприбутковими організаціями. Про це йдеться у звіті [«Перекладання відповідальності: економіка локалізації допомоги Україні»](#) за 2024 рік. Як описано в розділі 3.1. цього звіту, Філантропи розробили

чіткий шлях розвитку для своїх членів. У міру того, як кожен ФГ просувається до вищого рівня своєї організаційної зрілості, він може отримати доступ до ширшого спектру можливостей, пропонуваніх Філантропами. ФГ можуть отримати підтримку з організаційного розвитку від Філантропів для супроводу цієї трансформації.

Критерій	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3
Акумулювання ресурсу на локальному рівні	■ Фонд Громади має 40% бюджету з локальних ресурсів ■ Фонд Громади реалізує регрантингові програми за рахунок міжнародних, національних донорських коштів ■ Фонд Громади залучає міжнародні, національні ресурси під програми, які були розроблені після дослідження громади	■ Фонд Громади має 60% бюджету з локальних ресурсів ■ Фонд Громади реалізує регрантингові програми за рахунок міжнародних, національних донорських коштів ■ Фонд громади має розроблені положення щодо роботи з донорськими коштами та процесу вимірювання ефективності їх використання. ■ Фонд громади має сформований пакет послуг для локальних, національних та міжнародних донорів.	■ Фонд Громади має понад 80% бюджету з локальних ресурсів ■ Фонд Громади постійно реалізує конкурси грантів, стипендійні програми за рахунок різних джерел фінансування ■ Фонд громади створює сталі джерела доходів, зокрема, але не обмежуючись, ендавмент або соціальні підприємства

Критерій	Рівень 1	Рівень 2	Рівень 3
Дослідження громади	■ Фонд Громади проводить щорічне опитування громади щодо її потреб ■ Формування програм відбувається згідно з дослідженими потребами громади	■ Фонд Громади проводить щорічне дослідження громади щодо її потреб та ресурсів з використанням комбінованих методів (зокрема, але не обмежуючись: опитування, фокус групи, публічні обговорення) ■ Формування програм відбувається для розв'язання потреб громади з залученням досліджених ресурсів ■ Моніторинг ефективності програм здійснюється зважаючи на визначені індикатори потреб громади.	■ Фонд громад має механізм звернення громадян, які мають ініціативи покращення якості життя громади або ресурси, які хочуть передати на суспільну користь ■ Фонд громади має систему комунікацій з висвітлення проблем, потреб громади задля пошуку ресурсів та способів їх вирішення.
Надавати підтримку іншим громадським та ініціативним групам	■ Фонд Громади проводить навчання для місцевих ініціативних груп та громадських організацій на тему проектного менеджменту, фандрейзингу, тощо для місцевих ініціативних груп та громадських організацій	■ Фонд Громади проводять тематичні конкурси грантів для місцевих ініціативних груп та громадських організацій ■ Фонд Громади проводить заходи з посилення спроможності місцевих ініціативних груп	■ Фонд громад мають постійний грантовий конкурс розвитку місцевих ініціатив ■ Проводять публічні заходи з метою висвітлення місцевих ініціатив ■ Проводять заходи з метою об'єднання та мережування локальних ініціатив
Керується радою авторитетних громадян, що широко представляють всі сектори громади	■ Фонд Громади має чітку діючу структуру управління фондом та прийняття рішень	■ Фонд Громади має чітку діючу структуру управління, що складається з громадян, що широко представляють всі сектори громади	■ Фонд Громади проводить регулярні активності для учасників структури управління з метою активного залучення до програм

Додаток 4: Стислий огляд грантів ГФФГ, наданих українським ФГ із початку повномасштабного вторгнення

Розмір гранту, як правило, становив від 18 000 до 20 000 доларів США. Інформація про грант актуальна до 15 лютого 2025 року.

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
Благодійною організацією «Фонд громади Барського району 'Барі'»					
15 жовтня – 31 грудня 2022 року	м. Вознесенськ, Миколаївська область	Ремонт хостелу для надання тимчасового житла ВПО	Реагування на кризу / ВПО	■ Надано житло для 10 сімей ■ Різні суспільні групи працювали разом ■ Спільне фінансування з місцевою владою та підприємцями	■ Нові навички та знання для команди фонду, що призведуть до створення нових проєктів та участі в грантових конкурсах у рідному місті (Бар)
БО «Фонд громади Березані»					
20 вересня – 15 грудня 2022 року	м. Березань, Київська область	Ремонт гуртожитку для надання тимчасового житла ВПО	Реагування на кризу / ВПО	■ Надано житло для 60 сімей ■ Місцева молодіжна група, жіноча група, бізнес та органи влади надали товари на загальну суму 12 120 доларів США.	■ Нові місцеві прихильники фонду ■ Спільний проєкт та зміцнення відносин із Громадською організацією «Фонд розвитку Каховської громади»
Благодійна організація «Фонд Боярської громади»					
15 червня – 31 грудня 2022 року	м. Боярка, Київська область	Програма малих грантів для підтримки громадських ініціатив, спрямованих на задоволення гуманітарних потреб членів громади та ВПО	Малі гранти	■ Виділено 10 грантів із 36 можливих заявок ■ 1 882 доларів США зібрано від членів громади на підтримку грантової програми ■ Підвищення солідарності та соціальної згуртованості в громаді	■ Тренінги для нових волонтерів та активістів ■ Нові навички управління грантами для працівників фонду ■ Новий рівень інформаційного охоплення (за оцінками, охоплено 11 000 осіб)

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
1 березня – 30 листопада 2023 року		Психологічне відновлення та малі гранти на соціальні проекти	Малі гранти / психічне здоров'я та психосоціальна підтримка	■ Проведено 68 психологічних та культурних заходів за участю 1 087 осіб ■ Виділено 10 грантів із 42 можливих заявок ■ Залучено додаткові кошти ще на 4 проекти ■ На підтримку грантів від місцевих жителів та українців із діаспори зібрано 2 900 доларів США	■ 137 публікацій із 60 000+ переглядів ■ Залучено нових волонтерів (40% подали грантові ідеї вперше) ■ Впроваджено систему відбору проектів за участю членів громади, що зміцнює довіру до фонду та його прозорих методів роботи
15 березня – 15 грудня 2024 року		Малі гранти на місцеві ініціативи для підтримки вразливих дітей та підлітків	Малі гранти / діти та молодь / психічне здоров'я та психосоціальна підтримка	■ Виділено 18 грантів із 47 можливих заявок ■ Організовано субгрантоотримувачами 99 заходів, у яких узяли участь 1 171 особа (з них 981 підліток) ■ Майже 500 доларів США було зібрано від місцевих жителів на підтримку грантів, один місцевий бізнес надав 150 доларів США одній з ініціатив, яка не була відібрана для фінансування.	■ Нові відносини з місцевими культурними та освітніми установами ■ Медіа-кампанія «Діти під час війни», що привертає увагу до психічного здоров'я дітей та підлітків, охопила 72 000 осіб ■ Ширша участь громади у відборі та оцінюванні грантів, подальше позиціонування фонду як надійного місцевого актора

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
Фонд громади «Подільська громада»					
1 січня – 31 березня 2023 року	м. Вінниця	Малі гранти на створення та облаштування «пунктів незламності»	Реагування на кризу / малі гранти	■ Створено 20 «пунктів незламності», які забезпечують екстрений доступ до електроенергії, гарячої води тощо під час відключень електроенергії ■ На підтримку цих проєктів громадою зібрано 1 083 долари США ■ Відродження громади	■ Посилено репутацію Фонду як такого, що стабільно присутній у громаді, та здатність надавати фінансову й нефінансову підтримку
15 вересня 2023 року – 31 березня 2024 року		Конкурс грантів для підтримки місцевих установ, що надають психоемоційну підтримку	Малі гранти / психічне здоров'я та психосоціальна підтримка	■ Виділено 20 грантів із 40 можливих заявок ■ Для подальшої підтримки їхньої роботи грантоотримувачами зібрано 1 260 доларів США ■ Покращення емоційного стану членів громади	■ Поглиблення відносин із заявниками на гранти, зміцнення мереж та розбудова спроможності місцевих інституцій
15 жовтня 2024 року – 31 березня 2025 року		Програма малих грантів для медичних та освітніх закладів м. Вінниці з акцентом на психологічну допомогу	Малі гранти / психічне здоров'я та психосоціальна підтримка	Грантова діяльність триває на момент публікації звіту	

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
Благодійна організація Фонд громади міста Херсон «Захист»					
1 листопада 2022 року – 31 січня 2023 року	Херсонська область	Пряма фінансова допомога сім'ям із дітьми в Херсоні	Реагування на кризу	- Ефективна та прозора пряма грошова допомога 271 сім'ї з дітьми - Початкове зобов'язання зібрати 1 300 євро з інших джерел, зрештою, було зібрано 32 000 євро	- Впроваджено надійні процедури для моніторингу розподілу, виплати та використання коштів - Розроблено стратегію фандрейзингу - Зміцнення репутації – фонд отримав п'ять зірок (найвищу оцінку) від Асоціації благодійників України завдяки своїй відданості прозорості та підзвітності
10 березня – 15 серпня 2023 року		Пряма фінансова допомога сім'ям із дітьми в Херсоні	Реагування на кризу	- Ефективна та прозора пряма грошова допомога 280 сім'ям, у яких виховується 581 дитина - Від приватних осіб та українського бізнесу додатково зібрано 5540 доларів США	- Моральна та фінансова підтримка херсонців - Збільшення кількості персоналу, оновлення політики, перереєстрація фонду в більш безпечному місці - Створено дослідницьку онлайн-панель із залученням розрізненої громади м. Херсона, об'єднавши органи місцевого самоврядування, державні органи влади, громадські організації та громадян - Запроваджено цикл щомісячних відеоінтерв'ю, оновлено вебсайт, зокрема, вебплатформу для фандрейзингу

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
9 червня – 31 серпня 2023 року		Екстрена допомога в ліквідації наслідків повені в м. Херсоні	Реагування на кризу	■ Створено волонтерські центри, які допомагають мешканцям прибирати затоплені будинки ■ Оновлено електропроводку в Центрі служби крові ■ На підтримку зусиль із ліквідації наслідків повені у співпраці з Філантропами зібрано 185 000 доларів США	■ Надання повноважень та ресурсів місцевим волонтерським організаціям ■ Створено вебплатформу «Почути громаду Херсона»
1 березня – 30 червня 2024 року		Відновлення критично важливих послуг у м. Херсоні	Реагування на кризу	■ Закуплено нове обладнання для Центру служби крові та зібрано понад 15 000 доларів США від українських компаній та приватних осіб на підтримку цього проекту ■ Придбано інструменти для міських енергетиків, які ремонтували пошкоджені електромережі та системи зовнішнього освітлення	■ Моральна та матеріальна підтримка херсонців
15 грудня 2024 – 15 березня 2025		Реконструкція та оснащення Соціального центру матері та дитини та Кризового центру	Реагування на кризу	Грантова діяльність триває на момент публікації звіту	

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
Фонд громади міста Дубна «Добробут»					
1 червня – 30 листопада 2022 року	м. Дубно, Рівненська область	Підтримка ВПО та інших вразливих груп населення з акцентом на психологічну допомогу	Реагування на кризу / ВПО / психічне здоров'я та психосоціальна підтримка	■ Проведення фокус-груп та оцінювання потреб ВПО, на основі яких розроблено програму дій для адресної допомоги ■ Створено канали комунікації у Viber та Telegram (250+ учасників на канал) ■ Надано психосоціальну допомогу 50 особам ■ Підтримка волонтерських центрів, залучених до гуманітарного реагування ■ Залучено майже 1 000 доларів США додаткового фінансування	■ Посилено волонтерський потенціал ВПО – підготовлено п'ять грантових заявок та два бізнес-плани ■ Сформовано дві ініціативні групи ВПО ■ Розширення мереж: на презентацію результатів фокус-груп були запрошені інші НУО
15 березня – 15 вересня 2023 року		Інституційне зміцнення фонду	Малі гранти / волонтерство	■ Проведено дослідження актуальних потреб молоді та соціально активних членів громади ■ Для місцевих лідерів з основ громадської активності стартувала «Школа активного громадянства» ■ Три ідеї для місцевих проектів соціальних заходів отримали підтримку в розмірі 1 000 доларів США кожна ■ Від місцевої влади та бізнесу залучено 1 600 доларів США	■ Посилено діяльність у сфері зв'язків із громадськістю, інформування та залучення зацікавлених сторін ■ Розвиток партнерства та співпраці з місцевими органами влади, бізнесом та лідерами громадянського суспільства

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
1 квітня – 15 грудня 2024 року		Розвиток лідерства в громаді та участі громадян, з акцентом на молодь	Малі гранти / волонтерство / діти та молодь	■ Проведено другий випуск «Школи активного громадянства», 27 учасників ■ Надано малі гранти трьом місцевим ініціативам ■ Закупівля обладнання для Молодіжного центру та проведення низки заходів у ньому	■ Посилення та розширення місцевого волонтерського потенціалу ■ Посилено комунікації та присутність Фонду в соціальних мережах для налагодження зв'язків із новими донорами
Громадська організація «Фонд розвитку громади»					
15 червня – 31 грудня 2022 року	м. Бар, Вінницька область	Послуги з підтримки ВПО	Реагування на кризу / ВПО / психічне здоров'я та психосоціальна підтримка	■ Психосоціальна, юридична та інформаційна підтримка ВПО ■ Створено Центр допомоги для ВПО, у якому перебувають 300 осіб ■ Роздано гуманітарну допомогу ■ Зустрічі, заходи та бесіди, організовані для ВПО та мешканців громади, у тому числі спеціальний простір для дітей ■ Активізація місцевої громадськості, проведено успішну кампанію з фандрейзингу на оновлення медичного обладнання в місцевій лікарні	■ Інтегровано працівників фонду (що раніше базувався в Краматорську, Донецька область) у Вінниці ■ Нові відносини з місцевими акторами, зокрема з Благодійною організацією «Фонд громади Барського району 'Барі'»

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
1 серпня – 30 листопада 2023 року		Підвищення кваліфікації активістів, зокрема щодо фандрейзингу та організації інтеграційних заходів для ВПО з акцентом на молодь	ВПО / волонтерство / діти та молодь	■ Проведення консультацій та круглих столів із різними суспільними групами ■ У трьох селах організовано заходи з фандрейзингу – на зібрані кошти закуплено обладнання для сільських шкіл ■ У Литві організовано літній табір для дітей/молоді ВПО	■ Розвиток місцевої філантропії – успішні заходи з фандрейзингу підвищили зацікавленість та мотивацію членів громади до створення власних ФГ ■ Зміцнення зв'язків із різними групами в громаді ■ На основі консультацій розроблено системний підхід до реагування на кризу
1 квітня – 31 липня 2024 року	м. Краматорськ, Донецька область	Розвиток нового соціального партнерства між суспільними групами та надання можливостей для участі в житті громади найбільш вразливим верствам населення	ВПО / соціальна згуртованість / діти та молодь / жінки / люди похилого віку / психічне здоров'я та психосоціальна підтримка	■ Проведено тренінги для 17 молодих людей, з, які заохочують волонтерство та активізм, розроблено соціальні проекти та налагоджено зв'язки з іншими молодіжними групами в Польщі та на сході України ■ Заходи з інтеграції ВПО, що проводяться за принципом «рівний –рівному» ■ Тренінги з відкриття нового бізнесу, у яких узяли участь 81 особа, та налагодження зв'язків із місцевими центрами зайнятості – шестеро осіб знайшли нову роботу, а троє започаткували власний бізнес ■ 51 жінка відвідала курси арттерапії ■ На підтримку цих заходів зібрано 1 800 доларів США ■ Більш об'єднана та згуртована громада	■ Реінтегровані працівники та діяльність фонду повернулися до Краматорська ■ Зміцнення зв'язків між молодіжними ініціативами

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
1 лютого – 30 червня 2025 року	м. Краматорськ, Донецька область	Створення волонтерської мережі для допомоги вразливим верствам населення в прифронтових громадах	Реагування на кризу / волонтерство / люди похилого віку / люди з інвалідністю	Грантова діяльність триває на момент публікації звіту	
Громадська організація «Фонд розвитку Каховської громади»					
15 жовтня 2022 року – 31 січня 2023 року	м. Березань, Київська область	Ремонт гуртожитку для надання тимчасового житла ВПО	Реагування на кризу / ВПО	■ Надано житло для 60 сімей ■ Місцева молодіжна група, жіноча група, бізнес та органи влади надали товари на загальну суму 12 120 доларів США.	■ Спільний проект та зміцнення відносин із БО «Фонд громади Березані» ■ Уроки роботи з ВПО для майбутньої роботи в Каховці
Фонд «Молода громада»					
1 червня 2022 року – 30 червня 2023 року	с. Дубечня та с. Рудківка	Підвищення обізнаності щодо використання системи жетонів громадянина (СЖГ) для реалізації громадських проектів у двох сільських громадах	Волонтерство / технології	■ 14 проектів, реалізованих громадянами, продукти та послуги на загальну суму 44 600 доларів США, спрямовані на розв’язання місцевих та національних проблем ■ Громади збільшили вплив громадської підтримки (як фінансової, так і в натуральній формі) до 17 разів і спрямували цю підтримку на людей, які живуть у бідності. ■ Створено Фонд стійкості громад, що підтримує мікропідприємництво	■ Підвищено рівень професіоналізму команди проекту та місцевих партнерів ■ Впроваджуються сучасні технології командної роботи

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
1 серпня 2023 року – 31 липня 2024 року	м. Арциз, Одеська область та м. Малин, Житомирська область	Розширення використання СЖГ на дві додаткові громади	Волонтерство / технології	40 тренінгів/зустрічей, запропонованих новим «Help Desk», віртуальним простором для залучених спільнот, де вони можуть звернутися за технічною підтримкою та зустрітися з іншими для навчання за принципом «рівний – рівному» - Понад 10 000 нових людей дізналися про СЖГ, а 1 226 були залучені до участі - Зібрано приблизно 39 000 доларів США у вигляді пожертв, товарів та послуг	- Побудовано нові відносини з однією місцевою міською радою, яка надала кошти на реалізацію ініціативи - Позитивне залучення мешканців до громадської діяльності та процесів прийняття рішень на місцевому рівні
15 жовтня 2024 року – 15 червня 2025 року	с. Рудківка	Розширення масштабу Фонду громадської стійкості	Волонтерство / технології	Грантова діяльність триває на момент публікації звіту	
Фундація імені князів-благодійників Острозьких					
1 серпня 2022 року – 28 лютого 2023 року	с. Біла Криниця та с. Привільне	Зміцнення соціальної згуртованості через випікання хліба	ВПО / психічне здоров'я та психосоціальна підтримка / соціальна згуртованість	- Проведено 21 захід із випікання хліба (проти 10 запланованих) завдяки додатковим внескам від місцевої влади та бізнесу - У них узяли участь понад 300 ВПО та представників приймальних громад - Вісім фасилітаторів пройшли навчання та отримали обладнання для проведення заходів із випікання хліба як інклюзивного методу роботи з вразливими групами населення	- Формалізована методологія та розширена мережа місцевих волонтерів - Побудова довіри в залучених громадах - Відносини з новими донорами, зокрема з трьома міжнародними донорами, місцевою фізичною особою, яка зробила внесок у розмірі 6 250 доларів США готівкою, та місцевим бізнесом, який надав підтримку в натуральній формі на суму приблизно 9 000 доларів США.

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
				■ Вироблено та роздано вразливим групам населення 100 000 хлібобулочних виробів на суму приблизно 30 000 доларів США ■ Зміцнення відносин між ВПО та приймальними громадами	■ Нова співпраця з Фондом громади міста Дубна «Добробут» щодо створення хлібопекарні в місцевому центрі м. Дубна для людей з інвалідністю
15 квітня 2023 року – 31 березня 2024 року	Уся Україна	Психосоціальна підтримка ВПО через випікання хліба та грантову програму, спрямовану на зміцнення соціальної згуртованості	Малі гранти / ВПО / психічне здоров'я та психосоціальна підтримка / соціальна згуртованість	■ Виділено 7 грантів із 102 можливих заявок, кожен отримав 1000 доларів США (пріоритет надавався районам із високою концентрацією ВПО) та відвідав триденний тренінг у приміщенні Фонду громади міста Дубна. ■ Підготовлено 46 фасилітаторів ■ Учасники зібрали понад 10 000 доларів США готівкою та в натуральній формі, водночас фонд залучив додатково понад 35 000 доларів США з місцевих джерел. ■ За оцінками, вироблено та розподілено понад 50 000 хлібобулочних виробів ■ У результаті програми в Рівному зустрілися дві жінки-переселенки, які започаткували власну мініпекарню, на яку Державний центр зайнятості виділив 6350 доларів США.	■ Створено нові партнерства учасників для спільної реалізації програми, зокрема, між місцевими групами громадянського суспільства, муніципальними установами, психологами, підприємцями тощо ■ Програму розширено на дев'ять областей України ■ Опубліковано звіт про те, як «хлібна терапія» може допомогти інтегрувати вразливі групи населення в соціальне та економічне життя громади

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
15 жовтня 2024 року – 31 серпня 2025 року	Рівненська область	Розв'язання місцевих проблем та інтеграція ВПО та інших вразливих груп населення	ВПО / соціальна згуртованість	Грантова діяльність триває на момент публікації звіту	
Благодійний фонд «Фонд громад “Рідня”»					
1 червня – 30 листопада 2022 року	Львівська область	Конкурс грантів, спрямований на підтримання соціальних ініціатив та економічного розвитку під керівництвом громад	Малі гранти / ВПО / соціальна згуртованість / волонтери	■ Реалізовано 50 соціальних ініціатив ■ Мобілізовано 500 нових добровольців ■ Надання наставницької підтримки ініціативним групам ■ 12 000 доларів США додаткового фінансування, залученого місцевими групами	■ Підвищення інтересу до фонду на місцевому рівні – подекуди вони отримували понад 20 заявок на гранти на тиждень ■ Знання, побудовані на стратегіях розбудови соціальної згуртованості ■ Розроблено нові стратегії боротьби з вигоранням волонтерів ■ Запроваджено регулярні зустрічі та стратегічні сесії з питань соціальних інновацій ■ Збільшення соціального капіталу та побудова довіри з ініціативними групами
1 квітня – 31 грудня 2023 року		Сприяння місцевому лідерству та участі на місцевому рівні	Малі гранти / ВПО / соціальна згуртованість / волонтери	■ Активізація «місцевих груп дії» в малих громадах за допомогою наставництва та малих грантів ■ Додатково залучено понад 20 000 доларів США	■ Розширена мережа місцевих активістів

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
					Розвиток громадянського духу та солідарності: наставникам було запропоновано стипендії за витрачений час, хоча всі наставники відмовилися, вважаючи за краще спрямувати наявні кошти на місцеві ініціативні групи.
15 березня – 15 грудня 2024 року		Взаємодія з низовими групами, допомога їм у формалізації та розвитку їхньої видимості та спроможності	Малі гранти / ВПО / соціальна згуртованість / волонтери	- Місцеві ініціативні групи діють у десяти громадах - Деякі з них мають значні досягнення: у м. Стрий група переконала місцеву владу створити «Раду ВПО» – дорадчий орган місцевої влади, що складається з ВПО, який консультує з питань місцевої політики та програм. - Розширено мережу наставників, які допомагають місцевим ініціативним групам у спілкуванні з місцевою владою та підприємцями	- Наголос на роботі в сільських громадах сприймається як знак солідарності та моральної підтримки, внаслідок чого зростає довіра - Фундація переїхала до нового Ресурсного центру, фізичного місця зустрічі наставників, ширшої спільноти груп місцевої активності та інших НУО.
Тепле Місто					
15 лютого 2025 року – 31 січня 2026 року	Івано-Франківська область	Інституційне зміцнення з одночасною консолідацією інформаційно-просвітницької роботи та партнерств	Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка	Грантова діяльність триває на момент публікації звіту	

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
Фонд громади Вознесенська					
15 липня – 15 грудня 2022 року	Миколаївська область	Продовольча безпека, створення робочих місць та зміцнення соціальної згуртованості через програму розвитку громадського фермерства	Малі гранти / ВПО / соціальна згуртованість / засоби до існування	■ 191 особа, зокрема 65 ВПО, пройшли навчання в новому Центрі фермерських компетенцій ■ Закуплено та роздано членам громади сільськогосподарську техніку та 30 компостерів ■ Створено банк насіння, що містить 13 000 упаковок насіння ■ Організовано індивідуальні консультації з понад 125 домогосподарствами щодо сільськогосподарських процесів, у результаті чого подано 21 запит на отримання мікрогрантів для підтримання цих ініціатив ■ Підтримано проєктів на суму понад 6 000 доларів США, водночас власні внески учасників склали понад 1 000 доларів США ■ Нові стосунки між ВПО та членами громади, які спільно реалізовували проєкти ■ Підготовлено техніко-економічне обґрунтування створення оптово-роздрібного ринку сільськогосподарської продукції	■ Фонд підтвердив свій статус місцевого лідера та організації, яка надає системну підтримку у розв'язанні місцевих проблем у кризових ситуаціях

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
1 червня – 31 грудня 2023 року	м. Вознесенськ, Миколаївська область	Підтримка довгострокової інтеграції ВПО у Вознесенську	Малі гранти / ВПО / соціальна згуртованість / засоби до існування / жінки	■ Дослідження потреб ВПО в громаді, проведене на основі інформації, наданої 156 ВПО ■ Створено Центр освіти для дорослих для ВПО для набуття нових навичок для працевлаштування – побудований на землі, подарованій місцевим муніципалітетом, та облаштований обладнанням, наданим місцевим бізнесом. ■ Організували та провели заходи, спрямовані на побудову довіри між ВПО та суспільними групами, зокрема художню виставку «Дім», на якій були представлені особисті історії ВПО. ■ Відремонтовано та облаштовано місця загального користування в трьох місцевих гуртожитках, де проживають жінки-переселенки	■ Налагодили нові зв'язки з місцевим бізнесом та владою, які підтримали грантову діяльність ■ Глибше усвідомлення необхідності надання психосоціальної підтримки на додаток до матеріальної
15 вересня 2024 року – 15 червня 2025 року		Розширення освітніх та економічних можливостей для жінок у Вознесенську	ВПО / засоби до існування / жінки	Грантова діяльність триває на момент публікації звіту	

Дати надання грантів	Географічний фокус гранту	Мета гранту	Фокус гранту	Зовнішній вплив	Внутрішній вплив
Благодійна організація «Фонд громади Житомира»					
15 червня – 31 грудня 2022 року	Житомирська область	Включення ВПО та підтримка інших вразливих груп населення	Реагування на кризу / ВПО / жінки	■ За допомогою серії «Змістовних зустрічей» та анкетування було завершено картування потреб ВПО та вразливих сімей ■ Понад 1 250 сімей отримали гуманітарну допомогу ■ Налагоджено зв'язки між ВПО та приймальною громадою ■ Створено телеграм-канал, через який члени громади діляться нагальними потребами ■ Додатково зібрано 30 000 євро	■ Офіс фонду став координаційним центром для ВПО та інших осіб: щодня його відвідували від 15 до 20 осіб, хоча іноді їх було понад 50 – пізніше було запроваджено більш ефективну процедуру надання допомоги. ■ До роботи залучена нова активна волонтерка, яка сама є ВПО і яка в перспективі може стати повноцінним членом команди
15 квітня 2023 року – 30 червня 2024 року		Соціальна інтеграція ВПО	Малі гранти / кризове реагування / ВПО / психічне здоров'я та психосоціальна підтримка / жінки / засоби до існування	■ Оновлена карта потреб ■ Продовження Змістовних зустрічей, у яких узяли участь 310 осіб – деякі з них пропонували психосоціальну підтримку, інші зустрічі були більш товариськими ■ Підвищення рівня емпатії та зменшення напруги між членами громади та ВПО ■ Доставили гуманітарну допомогу в шість менших міст і сіл ■ Надано 17 малих грантів на підтримку самозайнятих жінок-ВПО та інших вразливих жінок у громаді, надано додаткову підтримку в процесі розроблення бізнес-планів	■ Подальше залучення ВПО до роботи фонду, зокрема як волонтерів ■ Ширше охоплення у всьому регіоні, за межами міських центрів, означало нові стосунки та побудову довіри.

Додаток 5: Приклади місій та цінностей українських ФГ

Українські ФГ – це місцеві благодійні організації, які працюють незалежно та прозоро. Приклади місій та цінностей ФГ демонструють, що ці організації дійсно прагнуть покращити якість життя в громадах, заохочувати місцеві громади до реалізації власних ініціатив із розвитку та розкривати благодійні ресурси всередині громад та між громадами.

БО «Фонд громади Березані»

- **Місія:** творити позитивні зміни в суспільстві, допомагати активним людям змінювати на краще життя Березані та його мешканців.
- **Цінності:** законність та порядність, публічність та прозорість, найкращий світовий досвід та європейські стандарти благодійності.

Благодійна організація «Фонд Боярської громади»

- **Місія:** зробити Боярську громаду згуртованою, яскравою, позитивною шляхом об'єднання її активних членів, підтримки соціально корисних ініціатив, цікавих ідей та прогресивних починань.
- **Принципи:** український патріотизм і незалежність України; розвиток громад і територій Боярської громади; підтримка громадських ініціатив, соціальних проєктів, корисних справ та прогресивних починань; конструктивна співпраця з органами місцевого самоврядування; повна нейтральність та рівновіддаленість від усіх політичних сил; приймання пожертв від усіх охочих, незалежно від політичних чи релігійних уподобань, національності та особистих переконань.

Фонд громади «Подільська громада»

- **Місія:** активізувати громаду та об'єднати її зусилля і ресурси для вирішення нагальних потреб шляхом розвитку культури благодійності/філантропії та реалізації благодійних програм на засадах рівноправного діалогу, відкритості та прозорості.
- **Цінності:** чесність, довіра, толерантність, відповідальність, справедливість, солідарність / командний дух

Благодійна організація Фонд громади міста Херсон «Захист»

- **Місія:** згуртовуємо громаду задля позитивних змін, надаючи підтримку громадським ініціативам та розвиваючи системну філантропію.

Фонд громади міста Дубна «Добробут»

- **Місія:** покращуємо громаду Дубна разом із вами!
- **Візія:** успішна організація, яка ефективно працює для розвитку громади, залучаючи місцевих мешканців.
- **Цінності:** відкритість, гуманність, законність та звітність, благодійність та філантропія, партнерство та взаєморозуміння.

Фонд «Молода громада»

- **Місія:** підтримувати людей у їхніх прагненнях та діяльності, спрямованих на покращення життя місцевих громад як невід'ємної частини всього світу. Метою є зміцнення громадянського суспільства в Україні через розвиток участі громадян та активів громад, включно із соціальним капіталом, за допомогою оригінальних рішень.

Благодійний фонд «Фонд громад "Рідня"»

- **Гасло:** Будьмо багаті на добрі справи! Робити добрі справи – це наша робота і ми любимо це робити. А ще нам вдається заражати цим людей, вчити їх це робити. Бо рано чи пізно людина задумається, а що я зробив доброго на цьому світі, кому я допоміг. Людина, яка робить добру справу – вона здорова, радісна й щаслива. Від неї йде неймовірна енергетика, магнетизм
- **Візія:** У кожній територіальній громаді Галичини є сталі громадські структури, які взаємодіють з фондом "Рідня", що розвиває місцеву філантропію, залучає зовнішнє фінансування та оперує фінансовими ресурсами на рівні бюджетів розвитку територій в межах його ареалу/впливу.

Додаток 6: Джерела фінансування українських ФГ

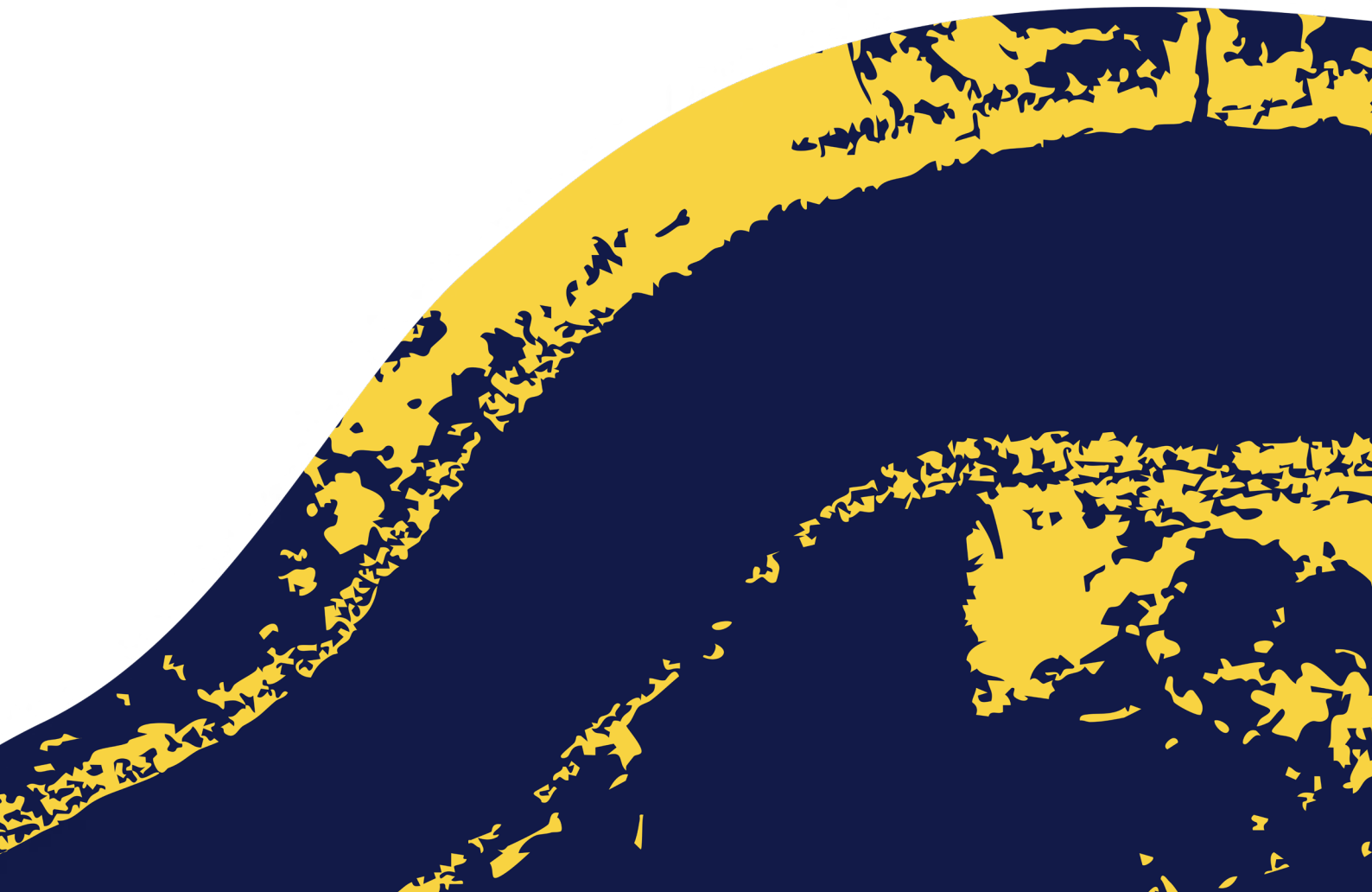
Історично склалося так, що ФГ в Україні здебільшого отримують кошти з місцевих джерел, зокрема від приватних осіб, бізнесу та власних соціальних підприємств. За даними ICAP Єднання, 12-13 найстаріших ФГ в Україні залучили понад 15 мільйонів доларів США в період із 2009 по 2021 рік, з яких лише 30% надійшло з міжнародних джерел.

Війна неминуче вплинула на джерела фінансування ФГ. По-перше, це призвело до скорочення місцевого фінансування громадської роботи, а фокус уваги місцевих донорів змістився на підтримання української армії. Тим часом підтримка з міжнародних джерел зросла і, як наслідок, тепер становить значно більшу частку бюджетів ФГ.

З початку повномасштабного вторгнення до екосистеми підтримки українських ФГ долучилися нові актори: українські діаспори за кордоном, широка українська громадськість через краудфандингові вебплатформи, як-от Be Kind, а також міжнародні джерела, зокрема іноземні посольства, приватні особи та інші європейські ФГ та їхні мережі, як-от European Community Foundation Initiative.

У 2023 році частка підтримки із зовнішніх джерел зросла до 64%, хоча треба зазначити, що на другий рік повномасштабного вторгнення ФГ також залучили понад 1 млн доларів США місцевих коштів.

Історично в основі української моделі ФГ лежить принцип «місцеве фінансування для місцевих потреб». Збереження цієї особливої ролі ФГ як будівельників місцевої власності та місцевої влади через використання місцевої філантропії та інших активів – це те, що ФГ і будь-які зовнішні прихильники мають прагнути захистити. Застосування заходів, які зосереджуються не лише на загальній фінансовій вартості місцевих внесків та джерелах підтримки, а й на кількості внесків/залучених людей, може бути одним зі способів зберегти та визнати принцип «місцевої власності» та уникнути ситуації, коли ФГ приймаються просто як місцеві партнери-виконавці.

Додаток 7: Відкритий лист до міжнародних донорів та неурядових організацій, які хочуть реально допомогти Україні

Ми — українські громадські організації, які активно працюють над тим, щоб громади мали постійні ресурси, необхідні для реагування на короткострокові та довгострокові потреби українського суспільства.

Багато з нас уже взяли на себе провідну роль у гуманітарному реагуванні як в Україні, так і в сусідніх країнах, що приймають тимчасово переселених українців. З самого початку ми допомагали у найгарячіших точках бойових дій, щоб забезпечити людям безпеку та піклування, а також створити основу для відбудови інфраструктури, коли війна завершиться та ми переможемо. В Україні майже всю гуманітарну допомогу надали 150 місцевих громадських організацій, церковних об'єднань та 1700 новостворених волонтерських громадських організацій. Багато з цих неформальних волонтерських груп зараз є постійними активними організаціями, які діють у регіонах.

Незважаючи на те, що міжнародний гуманітарний сектор зібрав багато мільйонів доларів, ці гроші так і не дісталися рахунків локальних організацій. У травні Служба фінансового моніторингу ООН (FTS) показала, що агентства ООН отримали близько двох третин фінансування гуманітарної допомоги Україні. Міжнародні НУО отримали 6% фінансування, тоді як національні українські НУО отримали лише 0,003% від загальної суми. Це не враховує багато мільйонів, які міжнародні недержавні організації отримали через прямі звернення до громадськості. Однак, ми маємо безпосередній доступ до населення, спілкуємося українською мовою та знаємо контекст, і що найважливіше, особисте зобов'язання рятувати життя та надавати допомогу, незважаючи ні на що.

Протягом останніх шести місяців повномасштабної війни наші члени та колеги зіткнулися зі значними труднощами, щоб отримати доступ до системи міжнародного фінансування, яка навіть у розпал війни та з місцевими людськими ресурсами і ноу-хау надає пріоритет міжнародним організаціям над місцевими.

Ми закликаємо донорів та міжнародні організації якнайшвидше розглянути інший підхід до фінансування та підтримки українського суспільства, ефективність якого вже доведена на прикладі використання в інших країнах. Це допоможе сформувати поведінку, яка

сприятиме зміцненню громадянського суспільства. Багато з наших колег у русі #ShiftThePower вже спробували цей підхід на практиці.

Нам не потрібно чекати, поки війна завершиться — ось простий перелік негайних речей, які, на нашу думку, ви можете зробити, щоб передати владу місцевим організаціям, де вона найбільше потрібна:

1. Скоротити бюрократію.

Попри офіційні заяви міжнародних організацій про те, що вони прагнуть підтримувати місцеві громадські ініціативи в Україні, реальність така, що для отримання цих коштів потрібні десятки, сотні, а то й тисячі процедур. У нас немає людських ресурсів для цього, і ми не вважаємо це пріоритетом. Довіра та відповідальність є основними принципами співпраці. Українські НУО не можуть дозволити собі заповнювати багато заявок на гранти, ані численні, повторювані, тривалі процедури належної перевірки до якогось встановленого міжнародного терміну. Ми працюємо в умовах війни.

Невеликі організації потребують необмеженого гнучкого фінансування, яке надається швидко: ми можемо продемонструвати свою легітимність іншими способами, через наші дії на місцях і підтвердження наших колег, мереж, до яких ми належимо, і спільнот, яким ми служимо.

2. Нехай саме локальні організації визначають пріоритети у допомозі та надають рекомендації, як міжнародні актори можуть виразити солідарність Україні у найефективніший спосіб.

У розпал війни ми не можемо ігнорувати потреби військових. Ми знаємо, що допомога рідко буває «нейтральною». Проте ми не можемо отримати такі необхідні ресурси через упередженість щодо цього припущення про «нейтралітет». Сектор громадської допомоги задокументував численні випадки, коли навіть так звана «нейтральна» допомога має непередбачені наслідки та може призвести загострення локальних соціальних конфліктів, зниження рівня самостійності населення і шкодить місцевій економіці.

Ми не хочемо залишатися «нейтральними». Цінність людського життя має бути на першому місці, і підтримка

потреб тих, хто на передовій, може значно зменшити кількість необхідної цивільної допомоги та кількість жертв. Хоча ми визнаємо, що міжнародні організації можуть хотіти, щоб їх сприймали як "нейтральні", за цих обставин місцеве громадянське суспільство має визначати наші власні підходи та пріоритети.

Наш підхід і вимога фінансування на основі солідарності доведена академіком Г'юго Слімом, який писав, що солідарність, а не нейтралітет, має диктувати дії міжнародної гуманітарної спільноти, яка працює з Україною та в Україні. За словами Сліма, цей підхід слідував би давній традиції «гуманітаризму опору», який був частиною опору в окупованій нацистами Європі; і нещодавно задокументований в таких місцях, як М'янма та Сирія..

Потреби швидко змінюються та є різними в різних частинах країни та для різних груп населення. Завдяки нашим історичним і культурним знанням і нашому детальному розумінню місцевих альянсів і мереж підтримки ми набагато краще визначимо, що розділяє та об'єднує людей. Фінансування повинно залишатися гнучким, щоб ми могли забезпечувати його відповідно до пріоритетних потреб місцевих громад. Помилкові припущення щодо нейтралітету не повинні бути перешкодою для фінансування

Хіба ви не хотіли б того ж, якби ви також опинилися в небезпеці?

3. Інвестуйте в те, щоб надати можливість місцевим організаціям розповісти власні історії та допомогти їм поширити інформацію про свої досягнення та допомогу. Це сприяє глибшому розумінню та допомагає нам забезпечити прямий доступ до ресурсів.

Міжнародні неурядові організації та міжнародні агенції привласнюють наші знання, повідомляють слухачам і дають громадськості те, що, на їхню думку, потрібно нам. Ми ж, в свою чергу, хочемо сказати: «Припиніть спроби говорити від нашого імені та припиніть контролювати наративи таким чином, щоб просувати свої інституційні інтереси!»

Існують технології та методики, які дозволяють місцевим жителям ділитися своїм досвідом і потребами. Дослухання до місцевих жителів допоможе вам зрозуміти жахи війни та різноманітні, мінливі потреби. Це призведе до більшої солідарності та може впливати на те, де і як окремі донори чи інституційні донори та широка громадськість вирішили підтримати нас.

Тому ми просимо міжнародне співтовариство інвестувати у зміцнення цих колективних систем, щоб ми могли легко й ефективно розповідати власні

історії та спілкуватися нашою мовою з прихильною громадськістю. Ми також просимо вас прислухатися і посилювати наші голоси, наш досвід і нашу діяльність від нашого імені. Це сприятиме активному розвитку солідарності та розуміння ролі місцевих учасників у роботі з надання допомоги, відновлення та реабілітації. Це також допоможе нам отримати більш прямі та стабільні ресурси.

4. Почніть навчатись в нас.

Ми розуміємо, що значна сума фінансування, яку забезпечують численні міжнародні організації, використовується для «розбудови потенціалу». Але чому лише потенціал є проблемою? Чи достатньо ви знаєте про те, як працювати з локалізацією своїх ресурсів?

Як зазначалося раніше, ми вкорінені в наших громадах і маємо історичні, культурні, лінгвістичні та контекстуальні знання та розуміння місцевих реалій, яких достатньо, щоб ефективно реагувати. Багато з нас організували та очолювали громадську діяльність та розвиток громади задовго до війни. Ми вважаємо, що саме міжнародним організаціям часто потрібно розвивати власний організаційний потенціал і знання про наш контекст, наші мережі та те, як виглядає місцеве громадянське суспільство, в довгостроковій перспективі. Можливо, ви можете перекласти деякі з наших ресурсів англійською мовою, щоб краще зрозуміти наші знання та існуючі підходи.

Ми хочемо розбудовувати двосторонню взаємодію, замість копіювання застарілих бюрократичних схем. Кожного дня ми занотовуємо свої досягнення та помилки, аби знати чого ми маємо ще навчитися.

Коли вщухнуть військові дії, ваші ресурси будуть дуже доречні для упорядкування нашого досвіду. Ми готові навчати реагувати та навчатися комунікувати. Ми можемо адати багато практичних рішень для вдосконалення системи ефективного використання ресурсів вже сьогодні.

Досить говорити, час діяти! Якщо не зараз, то коли?

Було багато зобов'язань і конференцій щодо «революції участі», деколонізації, підзвітності перед місцевим населенням, #ShiftThePower, локалізації, великої угоди та рівноправних партнерств тощо. Досить говорити! Розрив між словами та діями великий. Тепер нам потрібно побачити дії.

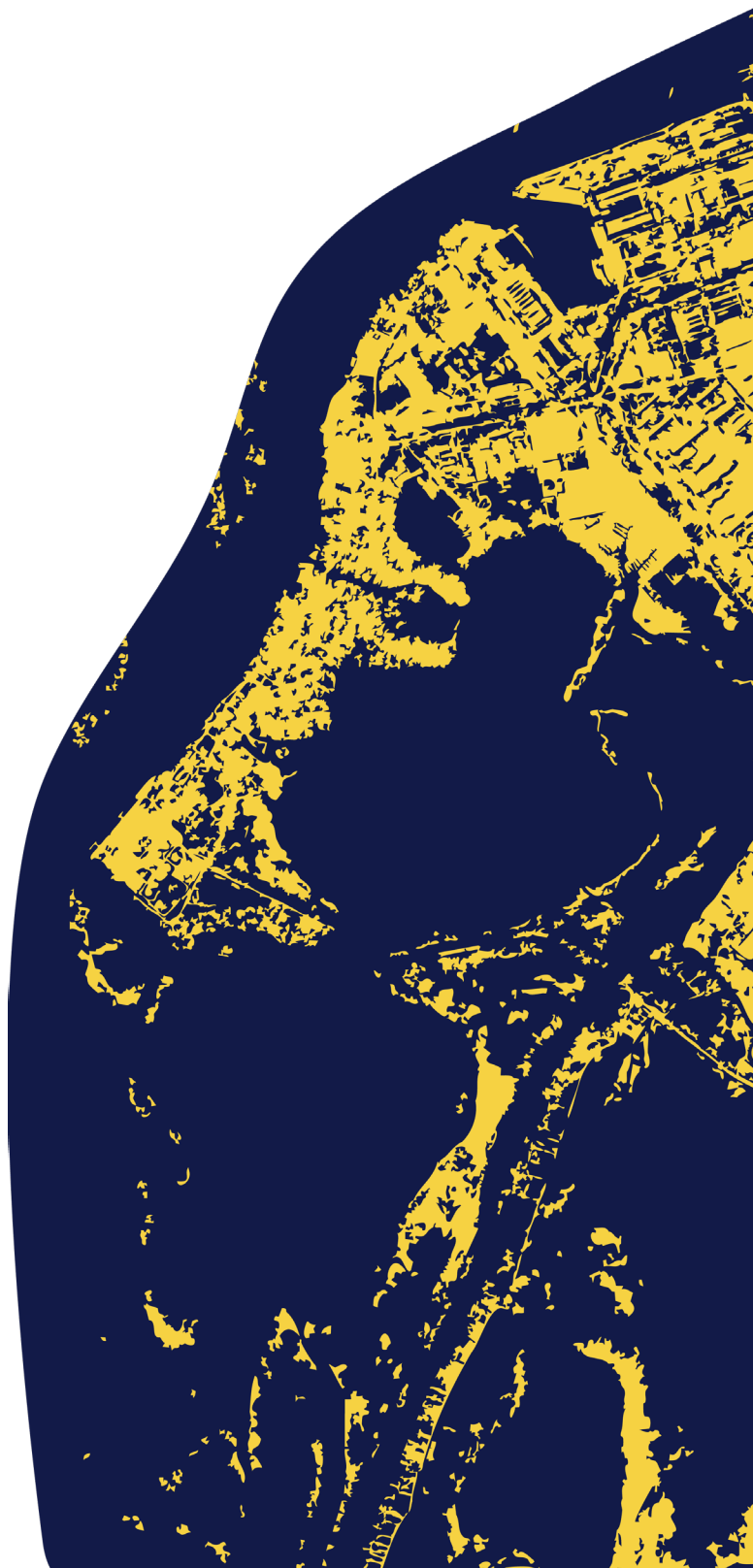
Зараз не час виправдовувати бездіяльність, звинувачуючи «архітектуру допомоги», «систему», «менеджерів» або «донорів». Кожна особа, яка

працює в міжнародній неурядовій або донорській організація, може зробити свій внесок у ці зміни, незалежно від того, чи йдеться про пом'якшення деяких непорушних систем, більш справедливий розподіл ризиків, підтримку альтернативних типів показників підзвітності чи експериментування з новими підходами та новими (місцевими) партнерами. І так, це означає кинути виклик власній силі та проявити смирення перед реальністю.

У нас є можливість переробити, що старе і не працює, таким чином, що може негайно покращити нашу ситуацію в Україні та мати довготривалий вплив у всьому світі.

Негайне реагування та довгострокове реагування після війни вимагатимуть сильного, забезпеченого ресурсами та стійкого місцевого громадянського суспільства. Нас потрібно підтримувати, щоб ми самі по собі були громадянськими акторами, а не просто проєктованими імітаторами МНУО чи «постачальниками послуг». Ми вдячні міжнародній спільноті, яка виявила солідарність і підтримує Україну, підтримуючи цю різноманітну, локальну, активну та віддану мережу учасників в Україні та сусідніх країнах, і ми закликаємо решту також приєднатися.

Зробивши деякі з цих негайних кроків, ваша підтримка значно допоможе людям, які постраждали від війни в Україні, регіоні та багатьом із нас, які працюють над соціальною справедливістю по всьому світу.

Додаток 8: Підхід ГФФГ до вибору та оцінювання партнерів

Ключовим елементом підходу ГФФГ до надання грантів в Україні з початку повномасштабного вторгнення є гнучкість. ФГ працюють у непередбачуваних, небезпечних і бурхливих обставинах: щоденна реальність війни не лише часто порушує плани, але й завдає шкоди працівникам ФГ та їхнім партнерам у громадах. Тому щодо надання грантів ГФФГ докладає всіх зусиль, щоб зробити цей процес якомога простішим для партнерів. За підтримки Філантропів у 2022 році грантові форми ГФФГ (як форма заявки, так і шаблони звітності) були перекладені українською мовою. Ми заохочуємо партнерів-ФГ заповнювати ці форми та спілкуватися з ГФФГ мовою, яку вони обрали. ГФФГ готовий – наскільки це дозволяють джерела фінансування – коригувати бюджети, заходи, грантові періоди тощо відповідно до потреб партнерів протягом гранту.

З погляду процесу надання грантів, заявникам пропонується подати до ГФФГ коротку концептуальну записку з описом цілей та часових рамок пропонованої роботи, а також орієнтовний бюджет. Її перевіряють працівники ГФФГ. Якщо роботу буде визнано доречною і доцільною, ми запропонуємо подати повну грантову заявку. Деякі дані, зібрані за допомогою грантових заявок, включають таке:

- **Основна інформація про організацію:** наприклад, юридичний статус, контактні дані, внутрішня структура та управління тощо. Разом із заявкою також подається низка супровідних документів, зокрема: реєстраційний документ організації; остання перевірена аудитором фінансова звітність; останній річний звіт; список членів правління, які зараз працюють. Якщо якийсь із цих документів недоступний англійською мовою, його можна подати українською.
- **Детальна інформація про ФГ як організацію та контекст, у якому він працює:** зокрема, інформація про те, коли й чому була створена організація, її місію, а також контекст місцевої благодійності в регіоні та/або громаді, і як ФГ розбудовує місцеву благодійність. У заявці також потрібно описати громаду, у якій працює ФГ, найгостріші проблеми, які там є, а також те, як ФГ реагує на них. Додаткові запитання дають змогу отримати уявлення про грантову діяльність Фонду, пріоритети на найближчі роки та ключові внутрішні й зовнішні виклики.

- **Більш детальна інформація про запропоновану грантову діяльність:** сюди входять передумови та мета гранту, завдання, заходи та потенційні можливості для навчання за принципом «рівний – рівному» та обміну досвідом. Також подається більш детальний бюджет проекту, який включає оцінювання місцевих ресурсів (грошових і негрошових), які необхідно залучити для підтримання роботи.
- **Фінансова інформація:** включає бюджет організації, список поточних і потенційних донорів, а також інформацію про ендавмент ФГ (у відповідному випадку).

Якщо організація вперше подає заявку на отримання грантового фінансування від ГФФГ, до заявки додаються три довідки.

Після надання гранту підхід ГФФГ до грантової діяльності здебільшого полягає у «невтручанні». Українські ФГ регулярно запрошуються на ширші зустрічі ГФФГ та #ShiftThePower, а також часто звертаються за підтримкою до ГФФГ у реалізації власних ініціатив. Наприклад, участь ГФФГ у конференціях та нарадах, організованих ФГ, надання рекомендацій у випадках, коли вони шукають фінансування від інших донорів, організація спільних адвокаційних ініціатив тощо. Регулярне спілкування є нормою.

Очікується, що через місяць після закінчення грантового періоду ФГ подадуть описовий звіт, фінансовий звіт та супровідні документи до фінансового звіту. В описовому звіті грантовим партнерам пропонується описати грантову діяльність, успіхи, виклики та зусилля, спрямовані на залучення місцевих ресурсів. Форма також містить перелік із 20 можливих результатів гранту. Таку саму таблицю показників включено до форми заявки, що дає змогу оцінити прогрес за 20 різними показниками протягом грантового періоду. Партнерів просять оцінити кожен показник за шкалою від одного до п'яти, від «зовсім не важливо» до «надзвичайно важливо». Далі потрібно детально описати, що, на їхню думку, є трьома найбільш важливими показниками. Таку ж діаграму заповнюють грантові партнери ГФФГ у всьому світі, і вона не прив'язана до якоїсь конкретної географії. Отже, у глобальній мережі ГФФГ можна відзначити ширші тенденції та пріоритетні напрямки.

Додаток 9: Послуги, які пропонують Філантропи

Філантропи запрошують своїх членів, які відповідають заздалегідь визначеним організаційним вимогам, узяти участь у програмі «Фонди громад України» та отримати такі послуги:

1. Розбудова спроможності та підтримка

- Щорічна конференція фондів громад та молодіжних банків ініціатив задля обміну досвідом, рефлексії за рік. На конференцію запрошуємо цікавих спікерів з України та з-за кордону. Проводимо нагородження за досягнення.
- Постійний конкурс грантів на саморозвиток для фондів громад
- Релевантні та вузькопрофільні навчання за запитом фондів громад та молодіжних банків ініціатив
- Створення та наповнення Ресурсного Хабу – онлайн хаб з релевантною інформацією та корисними ресурсами для Фондів громад та молодіжних банків ініціатив що включає, але не обмежується: методички, книги, записи конференцій та лекцій, шаблони організаційних документів, презентаційні матеріали.
- Розсилка Інформаційних листів з можливостями для фондів громад
- Співпрацювати з бізнесом задля залучення фахівців для підсилення процесів фондів громад, зокрема що стосуються фінансів, ІТ сервісів, аудиту, ведення сайту та соціальних мереж тощо.
- Сприяти обміну досвідом між фондами громад в межах України та з-за кордону.
- Масштабування успішних ініціатив фондів громад на національному рівні..

2. Комунікації

- Висвітлюємо роботу фондів громад у соцмережах та на сайті
- Створюємо щомісячний дайджест про фонди громад та нашу діяльність
- Презентуємо діяльність фондів громад на міжнародних конференціях. Перед відрядженнями ми проводимо спільні обговорення потреб та пріоритетів фондів громад.
- Створюємо брендовану продукцію для фондів громад та молодіжних банків ініціатив, що включає в себе речі, бейджі, буклети, роздаткові матеріали
- Оновлюємо інформацію на сайті про фонди громад

- Створюємо єдине позиціонування, щоб Філантропи, фонди громад мали спільні визначення про основну термінологію та позиціонування.

3. Фінансування

- Регрантинг на локальні проекти фондів громад: визначається спільна потреба серед фондів у додатковому фінансуванні, залучається фінансування на БО Філантропи, видаються гранти на локальні проекти відповідно до політик і процедур БО Філантропи та донора
- Пошук донорів під проекти конкретного фонду громад, проведення переговорних процедур та залучення фінансування напряму під потреби фонду громади.
- Розсилка відкритих грантових можливостей
- Проведення переговорів та встановлення партнерських відносин з бізнесом та бізнес фондами для спільної реалізації проектів з фондами громад.

4. Адвокація

- Розробка та імплементація національної стратегії адвокації для захисту інтересів фондів громад
- Проведення навчання для розвитку навичок адвокації серед команд фондів громад
- Створення та моніторинг майданчиків, де представники фондів громад зможуть презентувати свої адвокаційні пріоритети

5. Розвиток сприятливого середовища для локальної філантропії

- Залучення інвестицій в місцевий бізнес через фонди громад для підвищення фінансової спроможності бізнесу інвестувати в благодійність та встановлення партнерських відносин між фондом громад та бізнесом.
- Принесення інновацій в громаду через фонди громад, зокрема через поїздки задля обміну досвідом.
- Популяризація соціального підприємництва в громадах через навчально-грантові конкурси.
- Популяризація ком'юніті-центрів в громадах, в яких буде простір для комунікації між бізнесом, владою, громадою.
- Візійні проекти для громад, щоб залучати бізнес та медіа до діяльності фондів громад

ГФФГ працює над зміцненням, використанням та демонстрацією цінності місцевої філантропії як важливого елементу розвитку, керованого громадою, та як стратегії зміни влади. Через малі гранти, технічну підтримку, обмін досвідом та навчання на основі фактичних даних, ГФФГ допомагає зміцнювати інститути місцевої філантропії в усьому світі, щоб вони могли реалізувати свій потенціал як рушійні сили місцевого розвитку, а також як частина глобальної інфраструктури для прогресивних соціальних змін.

Опубліковано в березні 2025 року

Про автора

Ольга Бенц незалежний стратегічний радник і практик у галузі відбудови миру. Її професійна діяльність зосереджена на підтриманні спільних дій на місцевому рівні в контексті насильницьких конфліктів із високим рівнем травматизму. Вона працює на різних посадах в Україні вже понад десять років.

Глобальний фонд для фондів громад

The Mount, 2 Woodstock Link
Белфаст BT6 8DD
Сполучене Королівство

www.globalfundcf.org

info@globalfundcf.org

Компанія з обмеженою відповідальністю за гарантіями. Зареєстрована в Північній Ірландії № NI073343

Реєстраційний номер благодійної організації XT18816

Компанія відповідно до статті 21 (Південна Африка):

2010/000806/08

Опубліковано Глобальним фондом для фондів громад. Усі права застережено.

